

BOSNA I HERCEGOVINA
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
BOSNIA AND HERZEGOVINA

URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
URED ZA REVIZIJU FINANSIJSKOG POSLOVANJA INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИЈСКОГ ПОСЛОВАЊА ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

Musala 9, 71 000 Sarajevo, Tel/Fax: ++ 387 (0) 33 26 47 40, www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

Број:

**ИЗВЈЕШТАЈ О РЕВИЗИЈИ
МИНИСТАРСТВА ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА БИХ
ЗА 2004. ГОДИНУ**

Сарајево, јун 2005. године

САДРЖАЈ

I	МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
II	РЕВИЗИОНИ ИЗВЈЕШТАЈ	4
1.	Увод	4
2.	Осврт на препоруке из Извјештаја о ревизији за 2003. годину	4
3.	Налази ревизије и препоруке	5
3.1.	Систем интерних контрола	5
3.1.1.	Управљање и руковођење Министарством	7
3.1.1.1.	Економска дипломација	8
3.2.	Планирање и извршење буџета за 2004. годину	9
3.2.1.	Новчана средства – вишак средстава	10
3.3.	Расходи	11
3.4.	Набавке у 2004. години	14
3.5.	Инвентура средстава и извора средстава	15
3.5.1.	Потраживања од запосленика	16
3.6.	Рачуноводствена евиденција – уредност и ажурност	17
3.7.	Конзуларно пословање	18
3.7.1.	Прикупљање, евидентирање и трансфер наплаћених конзуларних услуга	19
3.8.	Пројекат SEECP – Предсједавање БиХ у процесу сарадње у Југоисточној Еврои	20
3.9.	Извјештај о информационом систему	20
3.10.	Судски спорови	22
III	НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ У ДКП – МРЕЖИ	22
IV	КОРЕСПОНДЕНЦИЈА	36
V	РЕЗИМЕ	37

I МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

1.1. Канцеларија за ревизију финансијског пословања институција Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Канцеларија за ревизију) извршила је ревизију финансијских извјештаја и то: Биланса стања, Рачуна прихода и расхода, Искоза о капиталним издацима и Извјештаја о извршењу буџета на дан 31.12.2004. године у Министарству иностраних послова Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Министарство). Ревизија је испитивала и усаглашавања са примјенљивим законима и функционисање система интерних контрола.

1.2. Руководство Министарства је одговорно за финансијске извјештаје, поступање у складу са законима и прописима и успостављање ефикасног система интерних контрола. Наша одговорност је да изразимо мишљење на основу ревизије коју смо извршили.

1.3. Законски основ ревизије садржан је у Закону о ревизији финансијског пословања институција Босне и Херцеговине. Ревизију смо обавили у складу са ревизионим стандардима Међународне организације врховних ревизионих институција - INTOSAI. Ови стандарди захтијевају да ревизију планирамо и извршимо на начин који нам омогућава да се у разумној мјери увјеримо да су финансијски извјештаји састављени у складу са важећом законском регулативом и примјенљивим рачуноводственим стандардима и да представљају тачан и истинит приказ пословања. Ревизија оцјењује и поузданост система интерних контрола којима се обезбјеђује примјена закона и прописа, заштита имовине, поуздано извјештавање и ефикасно пословање.

1.4. Ревизија је, на основу узорака, испитивала значајне трансакције које потврђују износе у финансијским извјештајима, оцјену рачуноводствених принципа приликом састављања финансијских извјештаја, оцјену значајних процјена које је извршило руководство приликом састављања финансијских извјештаја, усаглашеност са законима и прописима и оцјену система интерних контрола. Сматрамо да ревизија коју смо извршили пружа разуман основ за изражавање нашег мишљења.

Према нашем мишљењу, финансијски извјештаји Министарства за 2004. годину реално и објективно приказују финансијска стања Министарства на дан 31. децембра 2004. године у свим значајнијим аспектима пословања, осим за квалификације ефеката на слиједеће тачке овог извјештаја:

- инвентура средстава и извора средстава није урађен у потпуности и свеобухватно (тачка 3.5.) и потраживања од запосленика (тачка 3.5.1.);
- слабости у систему интерних контрола (тачка 3.1.);
- неажурности рачуноводственог система (тачка 3.6.);
- набавке у 2004. години (тачка 3.4.) и новчана средства (тачка 3.2.1.);
- слабости и неправилности у финансијском пословању ревидираних ДКП-а, као и општим запажањима о раду ДКП мреже (ИИИ. поглавље);
- слабости при реализацији финансијског аспекта програма СЕЕЦП (тачка 3.8.)
- слабости ИТ система (тачка 3.9.)

II РЕВИЗИОНИ ИЗВЈЕШТАЈ

1. УВОД

У складу са Уставом Босне и Херцеговине, важећим прописима, Бечком конвенцијом о дипломатским и конзуларним односима, Министарство обавља послове из своје надлежности. Послови из надлежности Министарства обављају се у оквиру сектора, одјелења, кабинета и канцеларија као основних организационих јединица. Министарством руководи министар, замјеник и секретар Министарства.

Министарство је надлежно за:

- provedбу утврђене спољне политике БиХ и рад на развоју међународних односа у складу са ставовима и смјерницама Предсједништва БиХ;
- предлаже утврђивање ставова о питањима од интереса за спољнополитичке активности и међународни положај БиХ;
- заступање БиХ у дипломатским односима;
- сарадња са међународним организацијама;
- припремање билатералних и мултилатералних споразума;
- вршење послова у вези с боравком и заштитом права и интереса држављана БиХ на сталном и привременом боравку у иностранству итд.

2. ОСВРТ НА ПРЕПОРУКЕ ИЗ ИЗВЈЕШТАЈА О РЕВИЗИЈИ ЗА 2003. ГОДИНУ

Канцеларија за ревизију извршила је ревизију пословања Министарства за 2003. годину о чему је састављен Извјештај. Ревизијом су утврђене одређене неправилности описане у Извјештају и Министарству је сугерисано да их размотри, те да предузме одређене операције, како се утврђене неправилности и пропусти не би понављале у даљњем пословању.

Ревизијом пословања за 2004. годину утврђено је како је су у одређеном броју случајева испоштоване препоруке Канцеларије за ревизију. Утисак је Канцеларије за ревизију ипак, како укупни резултат још није задовољавајући.

Реализоване препоруке:

- Унапријеђен је рад Инспекције (видјети шире у поглављу 3.1.).

Активности које су у току:

- Министарство је предузело, а и даље предузима мјере у циљу побољшања система интерних контрола.
- У одређеној је мјери унапријеђена и побољшана уредност и ажурност рачуноводствене евиденције током 2004. године, али и даље остају велики проблеми из прошлих периода.
- Министарство је предузело одређене активности око усаглашавања интерних финансијских односа између сједишта Министарства и ДКП-а (обрађено је око двадесетак ДКП).

Препоруке које нису извршене:

- Инвентура за 2004. није урађена у складу са законским прописима и препорукама ревизије из претходних година (видјети шире у тачки 3.5. овог Извјештаја);
- Министарство није предузело радње на усаглашавању натуралне и вриједносне евиденције конзуларних услуга са приходима од конзуларних услуга који су евидентирани у пословним књигама Министарства (материјално и финансијско сравњење - видјети шире у тачки 3.7. овог Извјештаја);
- Иако су предузимане припремне активности и доградње ранијег интерног Упутства, нису донесена коначна, важећа акта којим се у 2004. години дају тражени јасни и прецизни критеријуми о унајмљивању резиденција и закупа станова у складу са препоруком ревизије;
- Уважавајући специфичност пословања Министарства и високу потребу кориштења буџетских позиција ПТТ трошкова и трошкова репрезентације, ревизија није могла да се увјери да је Министарство уважило у потпуности раније препоруке и скретања пажње, те на рационалан и ефикасан начин ријешило питање ове врсте трошкова у току 2004. године (видјети шире у тачки 3.3. овог Извјештаја);
- Мада су предузимане одређене радње од стране Министарства, ревизија није могла да се увјери да су до 31.12.2004. године у потпуности рашчишћени и ријешени проблеми у вези пословању ДКП-а Телавив и Париз из прошлих година (видјети шире у тачки 3.5.1. овог Извјештаја);
- Нису имплементиране препоруке које се тичу информационог система (видјети шире у тачки 3.9. овог Извјештаја);
- Није вршена потпуна анализа жиро рачуна и праћена детаљна структура стања на појединим рачунима у ДКП-има. Овај налаз ревизије се понавља пар година, те су током 2004. године опет уочени велики финансијски износи депоновани на појединим рачунима ДКП-а (видјети шире у тачки 3.2.1. овог Извјештаја);
- Није ријешено питање књижења курсних разлика које је требало да буде предузето у сарадњи са Министарством финансија и трезора.

3. НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ**3.1. Систем интерних контрола**

Током 2004. године руководство Министарства донијело је одлуку којом се практично реализују раније препоруке из наших извјештаја да се интерна инспекција трансформише у интерну ревизију. Сматрамо да је тим чином којег подупиремо предузет први корак у правцу успоставе поузданог система интерних контрола. Ревизија сматра да Министарство и даље није у довољној мјери развило и прецизно дефинисало систем интерних контрола¹. Уз постојеће сегменте система интерних контрола (који по мишљењу ревизије нису у потпуности интегрисани и довољни), руководство Министарства се излаже великим ризицима пословања и могућностима настанка разних неправилности и слабости у пословању (скрећемо пажњу на примјере, односно утврђене слабости у Бриселу, Аману, Буенос Аиресу, те годинама неријешено питање инвентуре средстава и извора средстава итд.).

¹ Систем интерних контрола подразумијева скуп поступака и мјера које предузима руководство у циљу обезбјеђивања тачности и правилности евидентирања финансијских трансакција, њихову пуну усклађеност са законима, те ефикасност, економичност и ефективност трошења јавног новца као и заштите имовине.

Иако су побројани примјери интерно идентификовани и рјешавани, ревизија скреће пажњу руководству Министарства на изостанак превентивних мјера система интерних контрола које су могле да пруже прелиминарне информације прије настанка нежељених догађаја.

Опште примједбе на систем интерних контрола у Министарству односе се на:

- дугогодишње слабости које се тичу инвентуре средстава и извора средстава;
- недовољно изграђена, јасна и прецизна правила за настанак значајнијих трошкова Министарства, као примјерице кориштење мобилних и фиксних телефона, репрезентације, трошкова службених путовања, кориштење зракопловног транспорта, употребе службених аутомобила, пословних кредитних картица итд.;
- слабости у набавкама роба и услуга;
- слабости у рачуноводственом систему (уредност и ажурност документације није на задовољавајућем нивоу;
- слабости у функционисању ДКП мреже;
- слабости у конзуларном пословању;
- питање смјештаја амбасадора који се враћају из ДКП-а или се припремају за ступање на дужност, а који не живе у Сарајеву;
- нису донесена правила о контроли и ревизији у складу са чланком 37. Закона о извршењу буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ за 2004. годину (Сл. гласник БиХ 23/04).

Током ревизије смо утврдили како су правила и процедуре којима се регулише пословање недовољно изграђена, те тиме отежавају руководству Министарства превентивно дјеловање и спречавање могућих неправилности. Сматрамо да би писане процедуре које регулишу свакодневне поступке у сваком процесу Министарства и којима се одређује контролна функција над појединачним поступцима требале изграђивати систем на који руководство Министарства може да се ослони и у које може да се поузда при доношењу одлука.

Током разговора са представницима Министарства скренута је пажња да и најбоља интерна правила морају да буду дограђена актима о персоналним задужењима, о контроли над provedбом тих правила, третману изузетака и прекршилаца, континуираном мониторингу и обезбјеђивању повратне информације руководству Министарства о provedби правила са свим посљедицама. Другим ријечима, сматрамо да није довољно имати мање или више изграђено интерно правило, већ је неопходно да се изгради систем у којем то правило обезбјеђује постизање циљева руководства Министарства. Ревизија очекује будуће активности интерне ревизије Министарства у овом правцу.

Надаље, уочили смо како процедуре и правила нису обједињене на једном мјесту, сједињене у збирни преглед - брошуру по одређеним секторима (примјерице правила и процедуре за пословање ДКП мреже), како би се јасно и прецизно знало која су важећа, а која не. Утисак ревизије је да је много правила и процедура донесених по разним одјелењима и секторима, али да иста нису урађена и сортирана на систематичан и практичан начин.

Поново сугеришемо руководству Министарства да се на сваком нивоу идентификују и евидентирају сви значајнији процеси пословања у Министарству. Потребно је да се одреди ризик материјалне грешке за сваки анализирани пословни процес (ризици пословања), те у складу са процијењеним ризицима пословања креирати такав систем интерних контрола који ће спријечити настанак могућих неправилности.

Сматрамо како би било корисно да се израде шематски прикази контролних поступака и личних задужења у пословним процесима, који би руководству Министарства обезбјеђивали реалну контролу и надзор над примјеном интерних правила и процедура.

Канцеларија за ревизију поред тога, руководству Министарства препоручује хитно предузимање активности на уређивању, обједињавању и објављивању свих важећих интерних правила и процедура, са пречишћеним текстовима како би се обезбиједило да запосленици имају лакши приступ, те обезбиједила правовремена информација за законито и рационално пословање. Наглашавамо потребу да се овакав материјал учини доступним свим запосленицима Министарства (путем Интранета или у штампаној верзији), те да се у континуитету обезбјеђује информација о измјенама и допунама.

Канцеларија за ревизију препоруча руководству Министарства наставак започетих активности на организационој трансформацији и кадровском јачању Интерне ревизије. Посебно желимо скренути пажњу руководству Министарства на изградњу методологије рада Интерне ревизије, која би била заснована на стандардима интерне ревизије², као и пракси других земаља (интерна ревизија министарстава иностраних послова других земаља), те обавезном праћењу и анализирању (минимално једном годишње) усвојених ревизионих извјештаја у вези препорука и сугестија.

3.1.1. Управљање и руковођење Министарством

Уважавајући све кључне факторе, укључујући и то да је Министарство предузело одређени број ургенција, ревизија и даље сматра да је недостајући БиХ закон о спољним пословима значајна препрека за функционисање Министарства. Сматрамо да недостатак тог закона, на чије се усвајање чека годинама, отежава руководству Министарства да у потпуности дефинише циљеве пословања, дефинише организација Министарства, начин рада, утврди екстерне и интерне факторе ризика, те успостави свеобухватан систем интерних контрола. Иако постоје Смјернице Предсједништва БиХ за вођења спољне политике, закон о спољним пословима би значајно помогао организационо-финансијском организовању Министарства.

Надаље, уочили смо како недостају писана правила и критеријуми на основу којих Министарство предлаже кандидате за дипломатска постављења Предсједништву БиХ (за оне случајеве именовања која су базирана на приједлозима Министарства). Мишљења смо како недостатак писаних правила и процедура, укључујући и критеријуме избора кандидата умногоме усложњава и чини процес именовања дипломата прилично нетранспарентним. Свјесни да Министарство не може контролисати цјелокупан процес (с обзиром да Предсједништво БиХ доноси коначну одлуку о именовањима), ипак скрећемо пажњу на одређени број негативних појава у вези одбијања пријема наших дипломата. Ово додатно указује на потребу да се што хитније приступи припреми писаних, транспарентних правила и критеријуме укључујући и преференцијални статус који ће да послужи Министарству да припреми квалитетне листе кандидата Предсједништву БиХ. Цијенимо како би сви једнако квалификовани потенцијални кандидати требали имати исти третман у процесу дипломатског постављења. Поред тога, мишљења смо како би одабране дипломате требале обавезно проћи стручно усавршавање кроз опште и посебне програме из области спољних послова, гдје препоручујемо да се консултују позитивни примјери из праксе других земаља.

² Скрећемо пажњу да је мисија USAID-BIH припремила квалитетне материјале у свези успоставе интерних контрола и интерне ревизије, а мисија ОЕБС-а у БиХ је превела међународне ревизијске стандарде и припремила одговарајући приручник. Такође напомињемо да је Министарство финансија и трезора припремило одговарајуће материјале за интерну ревизију.

Сугеришемо поново предузимање додатних напора у циљу убрзања процедура за доношење закона о спољним пословима БиХ, као и интензивирање сарадње са свим релевантним институцијама Босне и Херцеговине које учествују у процесу усвајања овога закона. Доношењем закона о спољним пословима јасно би се утврдио начин вршења спољних послова, те основ организације и начин рада Министарства и дипломатских представништава у иностранству.

Такође смо мишљења како Министарство у сарадњи са Предсједништвом БиХ треба хитно донијети јасне писане критеријуме, на основу којих би се вршили приједлози и именовања на дипломатске позиције у ДКП-има у циљу транспарентног избора што квалитетнијих дипломата БиХ. Мишљења смо како би цјелокупни процес именовања дипломата требао имати јасне писане процедуре и креиран широк спектар критеријума, који би требао да буде познат јавности, односно свим квалификованим појединцима, на основу чега ће се предлагати и именовати БиХ дипломате.

3.1.1.1. Економска дипломатија

У оквирима економске дипломатије, уочили смо одређене помаке и активности у Министарству у односу на прошлогодишњу ревизију (оформљено је Одјелење економске дипломатије), али сматрамо да би новооформљено Одјелење за економску дипломатију требао да добије налог руководства Министарства да покрене израду платформе економске дипломатије.

Дакле, поред задовољеног почетног организационог услова и даље је уочљив кључни проблем - недостатак стратегије или другог одговарајућег стратегијског (опредјељујућег) документа. Израда таквог документа умногоме зависи од координације више институција које се дотичу питања развоја економских односа са иностранством. Ради се о Министарству спољне трговине и економских односа са иностранством, о Агенцији ФИПА, Дирекцији за европске интеграције, Спољнотрговинској комори БиХ, те о Вијећу министара БиХ у цјелини, као и са дијелом надлежности Предсједништва БиХ у оквирима спољних послова и међународних споразума. Ревизија сматра да би засебним документом типа међуресорног протокола наведених институција БиХ могла да буде уређена међусобна координација и унапријеђен приступ кроз синхронизоване активности економске дипломатије у иностранству.

Такође сугеришемо разматрање могућих облика сарадње ДКП и СТК у почетном периоду, с обзиром да СТК БиХ за сада нема економских представништава у свијету. Ревизија уважава чињеницу да Министарство не може имати примарну улогу или пресудно утјецати на економски развој БиХ, али сматрамо да би наша дипломатско-конзуларна представништва могла у том правцу покренути значајан обим питања и одиграти конструктивну улогу у овом моменту кроз покретање наведене координације у циљу пружања сервисних услуга БиХ привреди и потенцијалним иностранным партнерима. Вршећи ревизију на лицу мјеста у појединим ДКП одредиштима, уочили смо како нема системског приступа економској дипломатији, нема одговарајућих кадровских профила који би покривали област економске дипломатије, него све то умногоме овиси од креативности и предузетности запосленика у одређеном ДКП-у. Мишљења смо да дијелимо став руководства Министарства како би наше дипломате у свијету требале поред политичког, преферисати и економски ангажман.

Ревизија сугерише руководству Министарства да код Вијећа министара, Предсједништва БиХ и других надлежних институција БиХ иницира сачињавање заједничке стратегије (опредјељења) за економску дипломатију.

Поред тога, ове активности би се значајно унаприједиле закључивањем међуресорног протокола о координацији за економску дипломатију. Сматрамо да се могу постићи дефиниције јасних и прецизних надлежности у наступањима према иностранству, а све у циљу економичнијег, ефикаснијег и ефектнијег наступа у иностранству. Такође сугеришемо да се на нивоу Вијећа министара БиХ, а уважавајући наводе Министарства да нема довољно особља квалификованог за економску дипломатију, размотри могућност повременог ангажовања стручних и пословних људи изван Министарства који би имали квалитетне референце за послове економске дипломатије.

3.2. Планирање и извршење буџета за 2004. годину

Анализирањем планирања и извршења буџета током 2004. године смо уочили како Министарство није прекорачило буџет у цјелини, нити је прекорачило буџет у односу на буџетске линије што јасно показује приложена табела. Остварени укупни расходи Министарства за 2004. годину износили су 36.505.962,00 КМ или 1.994.438,00 КМ мање од планираних (реализовано је 94,81 % од планираних средстава).

Табеларни преглед планирања и извршења буџета Министарства за 2004. годину.

Ред број	Врста расхода	Приједлог буџета за 2004.	Одобрено буџетом 2004.	Реструкт Одлуком С.М.	Резерва	Укупно буџет за 2004.	Изврш. буџета 2004	Индекс (8/7)	Индекс (8/3)
1	2	3	4	5		7	8	9	10
I	Текући издаци	40.340.949	38.200.400			38.200.400	36.336.541	95,12	90,07
1.	Плаће запослених	17.902.829	16.250.000	-1.000.000		15.250.000	14.536.064	95,31	81,19
2.	Накнаде трошкова запослених	9.167.000	8.760.400	-50.000		8.710.400	8.456.349	97,08	92,24
3.	Путни трошкови	1.621.120	1.600.000	400.000		2.000.000	1.824.569	91,22	112,54
4.	Издаци за енергију	510.000	500.000	10.000		510.000	481.510	94,41	94,41
5.	Издаци за комуналне услуге	2.250.000	2.250.000	300.000		2.550.000	2.526.645	99,08	112,29
6.	Набавка материјала	870.000	820.000	-30.000		790.000	556.040	70,38	63,91
7.	Издаци за усл. превоза и горива	580.000	580.000	250.000		830.000	736.016	88,67	126,89
8.	Унајмљивање имов. и опреме	3.630.000	3.630.000	150.000		3.780.000	3.709.947	98,14	102,20
9.	Издаци за текуће одржавање	860.000	860.000			860.000	842.090	97,91	97,91
10.	Издаци за осигурање	600.000	600.000			600.000	513.428	85,57	85,57
11.	Уговорене услуге	2.350.000	2.350.000	-30.000		2.320.000	2.153.883	92,83	91,65
II	Текући грантови	0	0			0	0	0	0
III	Капитални издаци	5.682.000	0			174.166	169.421	97,27	2,98
IV	Програми посебне намјене	390.000	160.000			169.000	165.047	97,66	42,31
1.	СЕЕЦП	290.000	110.000		+9.000	119.000	118.148	99,28	40,74
2.	Конф. Зем.Еур и ср. Азије о дјечи	100.000	50.000			50.000	46.899	93,79	46,89
V	СВЕ УКУПНО (I - IV)	46.412.949	38.360.400			38.500.400	36.505.962.	94,81	78,65
	Број запослених		448			448	434	96,87	

Желимо ипак скренути пажњу на одређене слабости које смо уочили приликом ревидирања процеса планирања и трошења усвојеног буџета по појединим ДКП одредиштима. Из приложене је табеле видљиво како је долазило до мањих прекорачења, или неиспуњавања финансијским планом предвиђених трошкова. Проблем на који желимо скренути пажњу су слабости у праћењу и анализирању финансијског плана по појединим ДКП-има. Мишљења смо како је процес праћења и анализирања финансијских планова потребно посветити много више пажње него шта се то ради сада, а све у циљу економичног и транспарентног располагања новчаним средствима. Посебно наглашавамо потребу анализирања система дозначавања мјесечних износа потребних финансијских средстава ДКП – има, односно висине истих, те утврђивања стварних потреба ДКП-а уз претходну анализу тренутног стања на рачунима, дакле и на питање располагања финансијским средствима која се налазе на рачунима. Приликом одређивања износа дотација неопходно је да се анализирају и у обзир узму и други извори прихода које ДКП остварују, те да се на основу свих елемената одреде потребни износи дотација.

Преглед планираног и реализованог буџета за поједине ДКП дестинације:

Ред Бр.	Назив ДКП-а	Планиран буџет	Остварен буџет	Индекс (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Оттава	432.287	458.551	106
2.	Јакарта	242.426	259.809	107
3.	Милано	481.124	501.783	104
4.	Брисел - амбасада	368.475	401.499	108
5.	Исламабад	149.338	160.381	107
6.	Абу Даби	255.337	200.628	78

Ревизија посебно наглашава како приликом планирања буџета треба да се узму у обзир плански задаци које Министарство или поједини ДКП требају да реализују, као и стварне потребне трошкове, те је потребно да се исти ускладе са одобреним финансијским средствима, како на нивоу Министарства тако и по појединим ДКП – има.

Надаље је неопходно да се перманентно прати и анализира усвојени финансијски план, прати стања на рачунима и анализирају стварни финансијски износи потребни за мјесечне дотације, како би на рачунима имали потребан износ за нормално функционисање ДКП, а не да имамо значајна средства на појединим ДКП одредишта.

3.2.1. Новчана средства – вишак средства

Током ревизије је утврђено како се у појединим ДКП-има на крају године налазе значајни износи акумулисаних новчаних средстава (примјерице Брисел – мисија 97.496,59 EUR, Њујорк – мисија 123.525,33 USD, Бон 60.664,25 EUR, Ријад 25.000 USD, Штутгарт 78.012,91 EUR, Загреб 34.478,56 EUR; сви подаци узети из годишње инвентуре), било да она потјечу из вишка прихода - дотација над расходима која нису враћена Министарству финансија и трезора на крају пословне године или се ради о задржавању наплаћених конзуларних такси или други видова прихода који се не враћају редовно на ЈРТ. Скрећемо пажњу руководству Министарства на систем дозначавања новчаних средстава у ДКП одредишта. Дозначавање по мишљењу ревизије није попраћено одговарајућим прецизним планирањем и посебно анализирањем стварних потреба ДКП мреже за новчаним средствима. Мишљења смо како се у сједишту Министарства не проводи квалитетно планирање и анализа утрошка средстава, које по нама једним дијелом онемогућује неуредно и неажурно рачуноводство, али и недовољан број извршилаца на овим пословима. Сугеришемо менаџменту Министарства да размотри чињеницу како су и на почетку 2004. године забиљежена значајна средства код појединих ДКП-а (примјерице Истанбул 322.061,68 KM, Брисел – мисија 111.829,72 EUR, Њујорк – мисија 87.073,55 USD). Поред потребе анализирања узрока и разлога значајног акумулисања и задржавања јавних средстава, менаџменту Министарства се скреће пажња на законске обавезе поврата вишка средстава на буџетски рачун Министарства (у 2005. години нисмо евидентирали поврат средстава на рачун ЈРТ изузев што су одређене дотације умањене). У случају да је неопходно имати одређени износ резервних финансијских средстава за оперативно пословање (у случају потребе извршити одговарајуће анализе), сугеришемо поново руководству Министарства доношење строгих, јасних и прецизних правила о потребним и допуштеним резервним износима, а све што је преко допуштеног лимита обавезно ставити на располагање Министарству финансија и трезора. Када су у питању правила и процедуре благајничког пословања уочили смо како и она нису у потпуности задовољавајућа, а посебно у оним ДКП гдје се већина финансијског пословања одвија преко благајне (примјер Рима). Такође, нисмо се увјерили да постоје правила и процедуре за употребу пословних финансијских картица, што је по мишљењу ревизије недопустиво.

Канцеларија за ревизију сугерише руководству Министарства обавезно сачињавање анализе свих значајнијих стања на жиро рачунима у ДКП мрежи у циљу утврђивања структуре новца - извори и разлога задржавања релативно великих износа новца на рачунима. Посебно се скреће пажња на преиспитивање система дозначавања средстава ДКП-има без претходног плана и обављене детаљне анализе стварних потреба за одређених мјесец. Систем интерних контрола обавезно подићи на виши ниво и поштрити финансијску дисциплину у пословању ДКП-а, те сачинити јасне и прецизна овлаштења за употребу пословних картица .

Мишљења смо како вишак новца на рачунима ДКП мреже једним дијелом генерише проблеме набавки без сагласности сједишта Министарства и других видова ненамјенске потрошње.

3.3. Расходи

Ревидирањем значајнијих категорија расхода - трошкова уочили смо одређене пропусте и недостатке, посебно у систему интерних контрола који регулишу потрошњу како роба тако и услуга. Ревизија је посебну пажњу обратила на категорију значајнијих трошкова, који су исказани у сљедећем прегледу на нивоу цијелог Министарства:

ПРЕГЛЕД ОСТВАРЕНИХ ЗНАЧАЈНИЈИХ ТРОШКОВА МИНИСТАРСТВА У 2004. ГОДИНИ

НАЗИВ ТРОШКА	ИЗНОС
- Услуге репрезентације	868.909,27
- Накнаде трошкова смјештаја-закуп станова	5.000.861,16
- Унајмљивање простора и резиденција	3.392.382,41
- Услуге материјала и поправака возила	412.690,23
- Путни трошкови	1.824.568,70
- Издаци телефонских и поштанских услуга	1.970.347,85

Услуге репрезентације

У 2004. расходи за услуге репрезентације износили су 868.909,27 КМ. Анализирањем и ревидирањем трошкова репрезентације уочили смо како ови трошкови нису регулисани довољно јасно и прецизно. Нема прецизних критеријума у којим приликама могу да се користе јавна средства за репрезентацију, до ког нивоа по кориснику и по ком нивоу гостију и пословних партнера. Нису дефинисани критеријуми за давање овлаштења, нису дефинисани услови за куповину и примање поклона, а посебно нису системски дефинисани услови за извјештавање о кориштеној репрезентацији (мјесто, прилика, вријеме, носилац овлаштења, повод – разлози, попис гостију, укључујући изузимања за случајеве које одреди Министарство, спецификација рачуна, поштивање ограничења, број људи из Министарства који може присуствовати организованим вечерама или другим пословним гозбама, итд.). Ревизија сматра како је детаљан извјештај о извршеној репрезентацији (укључујући све горе побројане елементе) кључни елемент у намјенском и рационалном трошењу јавних средстава.

Министарство је сачинило Инструкцију о репрезентацији која само дјеломично регулише побројана питања. Поред тога што се менаџменту сугерише доградња овог интерног правила са уграђивањем горе побројаних елемената, скреће се пажња и на његову недоследну примјену током 2004. године.

Унутар тестираног узорка замијећено је како се не наводи у свим случајевима сврха репрезентације, те да недостају спискови гостију и други елементи. Стога ревизија није у свим случајевима у оквирима тестираног узорка могла да утврди намјенску потрошњу средстава (извјештаји о извршеној репрезентацији су доста штура, непотпуна).

Канцеларија за ревизију сугерише Министарству доношење јасних и прецизних правила и процедура о трошковима репрезентације са горе побројаним елементима. Посебан се акценат ставља на извјештај о извршеној репрезентацији које представља документарни траг о намјенској потрошњи јавног новца у ове сврхе, а истовремено којим се доказује транспарентна и досљедна примјена усвојених правила и процедура. Уважавајући специфичност пословања Министарства, неопходно је идентификовати и описати изузетке од уобичајеног правила о кориштењу репрезентације, шта би требало да буде обухваћено засебним поглављем овог правила и процедура, укључујући и контролне поступке за те случајеве.

Унајмљивање резиденција и закупа станова

Током ревизије смо уочили како систем интерних контрола који регулише ову област није јасно и прецизно регулисао све појединости око унајмљивања простора и резиденција, као и закупа станова за потребе Министарства и ДКП мреже, односно смјештаја БиХ дипломата у иностранству. Затечено правило које је било важеће током 2004. године није у потпуности рјешавало ово сложено питање и висину трошкова (укупни финансијски трошкови износе 8.393.243,57 КМ). Према нашем мишљењу питање резиденција и станова захтијева системско рјешење и сложенији приступ управо због наведене висине годишњих трошкова. Вишегодишња недовољност интерних правила и процедура умногоме усложњава проблем смјештаја дипломатског особља и отежава руководству Министарства рационално управљање средствима намијењеним за ове сврхе.

Ревизија сугерише хитно доношење интерних аката који би јасно и прецизно регулисали смјештај дипломатског особља у иностранству (узимајући у обзир широк опсег критеријума и искустава стечених у досадашњој пракси), а у циљу што рационалније потрошње ове категорије расхода³.

Надаље сугеришемо разматрање и покретање понове иницијативе према Вијећу министара и Министарству финансија и трезора које се тичу куповине некретнина тј. властитих смјештајних објеката или градње истих (амбасада, резиденције и станова) у значајнијим свјетским дестинацијама, а све у циљу што рационалнијег пословања и економичнијег трошења јавног новца (било би корисно да се сачине одговарајуће анализе, програми оправданости таквих улагања и да се презентују одговарајућим институцијама БиХ).

Услуге материјала и поправака возила – кориштење службених возила

Систем интерних контрола којим се регулише употреба службених аутомобила у Министарству није јасно и прецизно дефинисан (правило постоји, али сматрамо да недовољно регулише ову област). Истичемо да је тешко прецизно пратити трошкове службених аутомобила (укључујући и питање безбједности, односно опасности од отуђења), с обзиром да су службени аутомобили одобрени одређеним запосленицима да њима располажу 24 сата на дан. Ревизијом смо уочили како су путни налози о употреби службених аутомобила којим се води евиденција о потрошњи горива и пређеним километрима, доста неуредни и неажурни.

³ Према сазнањима ревизије, неке земље су ову проблематику регулирале чак и законским актима.

Расходи за набаву материјала и поправке возила за 2004. годину су извршени у укупном износу од 412.690,23 КМ. Уочили смо како је за ове услуге кориштен сервис AC Quattro (за услуге у току 2004. године плаћено је у износу од 103.205,29 КМ), а не БИХАМК који изабран путем Комисије коју је успоставио Савјет министара. Анализирајући разлоге дошли смо до објашњења да је AC Quattro овлаштени сервис за разлику од БИХАМК-а који није оспособљен за такву врсту посла и није овлаштени сервис. Овај је разлог по мишљењу ревизије можда и ваљан, али ипак сматрамо како би Министарство требало обавезно расписати јавни оглас за сервисирање и одржавање свога возног парка у складу са Законом о јавним набавкама.

Канцеларија за ревизију препоручује руководству Министарства креирање и доношења таквог система интерних контрола који ће обезбиједити рационалну, економичну и транспарентну употребу службених аутомобила, са обавезном уредном евиденцијом путних налога из којих би се јасно видјеле релације, пређени километри и потрошња горива. Систем интерних контрола којим се регулише употреба службених аутомобила је посебно значајан ако се у обзир узме да Министарство располаже са приближно 100 службених аутомобила.

Путни трошкови

Расходи за службена путовања током 2004. године реализовани су у износу од 1.824.568,70 КМ. Ревидирањем ове врсте трошкова смо уочили како уз поједине путне налоге нису приложени извјештаји о службеном путовању. Врло често недостају позиви за службени пут у иностранство из којих би се јасно видјело у којем обиму организатор сноси трошкове службеног путовања.

Ревидирајући путне трошкове уочили смо да постојећим Правилником о плаћама и накнадама запослених у ДКП мрежи нису прецизно дефинисане неке накнаде (нпр. повратак са службе из ДКП), па има случајева да су трошкови исте врсте превоза за исту дестинацију скоро двоструко већи. Истим правилником нису регулисане исплате у случају слања службеника на испомоћ у ДКП (врста накнаде и њена висина). У таквим се случајевима стога издају путни налози на мјесец и дуже, те се на основу истих исплаћују и дневнице.

Остале уочене неправилности:

- Налози се не правдају у роковима одређеним Одлуком Вијећа министара;
- На терет издатака текуће године књижени су и издаци по налозима из ранијих година (па чак и из 2000. и 2001. године);
- Дешава се да се налози издају ретроактивно за путовања која су већ извршена (нпр. налози издати 31.08. за путовања која су била 18.08., 20.08. и 23.08. 2004;
- Уз путне налоге којим се допушта употреба службених ауто нису приложене евиденције о пређеним километрима. Понекад су уз налоге приложени рачуни за гориво који по датумима не одговарају периоду трајања службеног путовања;
- У одређеном броју случајева су исплаћивани трошкови смјештаја иако је на налогу наведено да их Министарство не сноси, као и исплата смјештаја по рачунима који временски не одговарају издатом путном налогу (налог издат за август, а рачуни из јула) што указује на многе слабости интерних контрола.

Канцеларија за ревизију препоручује обавезно анализирање свих уочених неправилности као и оправданост оволиких путних трошкова. Сматрамо како систем интерних контрола није задовољавајући који регулише ову проблематику и да је исти потребно хитно дорадити, а посебно наглашавамо досљедну примјену усвојених правила и процедура.

Овом приликом желим скренути пажњу руководству Министарства на сачињавање планова путовања и њихову динамику као и обавезу најаве свих путовања Одјелењу за финансије како би исти могао да изврши обезбјеђење новчаних средстава. Досадашња пракса се није заснивала на овим принципима, те је долазило до одређених потешкоћа и проблема у реализацији службених путовања. У циљу надилажења споменутих проблема сугеришемо обавезно планирање службених путовања и најављивања Одјелењу за финансије, минимум седам дана прије службеног путовања (осим у неким изузетним случајевима, која такође треба регулисати). Оваквим начином рада би се по мишљењу ревизије допринијело економичнијем пословању и избјегли многи проблеми које се тичу организовања службеног пута.

Издаци телефонских и поштанских услуга

Расходи за телефонске и поштанске услуга извршене су у износу 1.970.347,85 КМ. Чињеница је како се овако високи трошкови могу дијелом правдати природом посла Министарства и дисперзији ДКП мреже. Током ревизије уочили смо како утврђена ограничења се нису примјењивала на мјесечном нивоу него на годишњем нивоу што је умногоме отежавало ефикасну рационализацију и ефикасну наплату одређеног прекорачења, тако смо забиљежили случајеве гдје није могло одмах да се наплати цјелокупно прекорачење него се пришло рјешењу интерног кредитирања тј. отплате прекорачења на одређени број рата (ради се о мањем броју случајева).

Канцеларија за ревизију поново сугерише разматрање мјера рационализације и штедње. Препоручујемо разматрање могућности регулисања трошкова телефона преко телефонских централа (које пружају многе опције и могућности) или других видова рационалнијег кориштења као нпр. системом ИП телефоније. Такође сугеришемо изналажење ефикаснијих метода ограничења употреба телефона како фиксних тако и мобилних и обавезне наплате прекорачења на мјесечном нивоу како не би поново дошли у ситуацију немогућности наплате од појединих корисника на крају године.

3.4. Набавке у 2004. години

Током ревизије смо замијетили како нису досљедно примјењиване законске процедуре и интерна правила и то приликом следећих набавки :

- набавка компјутерске опреме за потребе SEECР-а у износу од 34.166,00 КМ извршена је из средстава другог програма посебних намјена (Конференција земаља Европе и Средње Азије о дјечи). С обзиром да се програм не прати кроз аналитички план расхода, нисмо могли да се увјеримо да је расход заиста и планиран;
- код набавке путничког возила марке Audi А6 уговор о куповини је закључен 24.12.2004.године, односно прије достављања обавјештења Службе за заједничке послове институција БиХ о избору најповољнијег понуђача за набавку путничких возила (Обавјештење достављено 10.01.2005. године);
- набавка капиталних средстава у неким ДКП-има вршена је без сагласности сједишта (Брисел, Аман, Копенхаген, Телавив, Берн, Париз) а постоји и пракса накнадног давања сагласности за већ извршене набавке (Атина);
- уочили смо да у ДКП-има постоје случајеви изнајмљивања аутомобила без потребне сагласности сједишта (Брисел) као и закључивање уговора о закупу - лизингу аутомобила који се разликује од добивене сагласности из сједишта.

Уочили смо како процес набавки није организациони ријешен тј. нема лице задуженог за процес набавки на нивоу Министарства које би координирало активности између сједишта Министарства и ДКП мреже.

Канцеларија за ревизију сугерише досљедно поштивање законских процедура које регулишу област набавки као и интерних правила и процедура које говоре о потребној сагласности сједишта Министарства које се односе на набавке, те принципијелну примјену усвојених правила и процедура.

Такође сугеришемо разматрање могућности организовања одјелења за набавке с обзиром на њихову значајност, величину и дислоцираност Министарства као и изузетно осјетљиву област потрошње јавног новца.

3.5. Инвентура средстава и извора средстава

Ревидирајући извршену инвентуру средстава⁴ и извора средстава за 2004., утврдили смо поново како исти није урађен у потпуности, у складу са рачуноводственим стандардима. Уочили смо бројне пропусте који су учињени током инвентуре у 2004. години, како слиједи:

- Годишњи елаборат о извршеној инвентури је усвојен од стране руководства Министарства после сачињавања финансијских извјештаја, што указује на неусклађеност стварног и књиговодственог стања, а што је управо сврха инвентуре средстава и извора средстава;
- Није у потпуности усклађено стање по инвентурним листама с књиговодственим стањем сталне имовине, те није евидентирано у пословним књигама прије састављања годишњих финансијских извјештаја;
- Годишња инвентура имовине није обављен у прописаном року;
- Нису извршене одговарајуће квалитетне припреме које претходе инвентури (рачуноводствене припреме, припреме на терену итд.) које би олакшале рад комисијама;
- Евиденционе листе што су их добила повјеренства за инвентуру нису у потпуности ажуриране
- Није у потпуности извршена инвентура обавеза и потраживања;
- Нису утврђени вишкови и мањкови средстава, нити њихово књижење;
- Нису донесене одлуке о расходовању средстава и стављање ван употребе
- Није окончано усклађивање књиговодственог стања са стварним стањем, утврђеним инвентуром у Министарству и дипломатско-конзуларним представништвима.
- Вриједност сталних средстава у Главној књизи није усклађена са вриједношћу из помоћних евиденција сталних средстава;
- Потраживања по исплаћеним аконтацијама и задужења на личним контима су пописана према књиговодственом стању без спецификације на кога се тачно односе и из којег су периода;
- Доста неуредна и неажурна евиденција сталних средстава у ДКП мрежи итд.

⁴ Сврха инвентуре јесте да се на основу стварног стања усклади књиговодствено стање средстава и њихових извора, књижењем разлика, односно вишкова и мањкова и тако обезбиједи реални подаци у рачуноводственим исказима годишњег обрачуна. Инвентура доприноси да у годишњим финансијским извјештајима буде исказан истинит и фер преглед средстава, обавеза и потраживања под условом да се исти уради у складу са прописима, што по мишљењу Канцеларије за ревизију није био случај са обављеном инвентуром за 2004. годину у Министарству.

Поред побројаних недостатака, истичемо најзначајније проблеме који су се јавили током инвентуре:

- Забиљежено је значајно неслагање затечених инвентурних бројева;
- Нису рашчишћени интерни финансијски односи, што је значајно отежавало извршење инвентуре;
- Уочена су бројна неслагања књиговодственог и стварног стања;
- Појављивање вишка сталних средстава која су набављена без сагласности сједишта Министарства;
- Вођење у евиденцијама расходованих сталних средстава или проблеми са донираним средствима којих нема у књигама;
- Двије амбасаде нису уопште доставила инвентурне листе централној инвентурној комисији;
- Нису уредно евидентирани средства у Бриселу и Вашингтону тј. нису рашчлањена нити је тачно евидентирано што коме припада;
- Инвентура умјетничких слика и процјена вриједности није у потпуности извршена;
- Неријешено питање отписа, коме по мишљењу ревизије треба да се посвети посебна пажња итд.

Канцеларија за ревизију поново⁵ сугерише Министарству сачињавање изванредне инвентуре током 2005. године или наставак започетих активности на инвентури, с обзиром да инвентура у 2004. години није урађена у потпуности и свеобухватно, у складу са законским прописима.

Истичемо како су током 2004. године учињене одређене активности везане за инвентуру имовине и средстава. Ревизија ове активности подржава, али сматрамо како то није довољно и како треба да се настави са континуираном инвентуром. Убудуће препоручујемо извршавање инвентуре имовине, обавеза и потраживања у прописаним роковима, те ажурирање резултата обављених инвентура у ранијим периодима у књиговодственим евиденцијама Министарства. Такође сугеришемо сачињавање реверса како би се тачно знало што ко дужи и да се перманентно ажурирају приликом промјена.

3.5.1. Потраживања од запосленика

Ово питање се понавља већ дужи низ година. Министарство је у протеклом периоду предузело одређени обим активности. Ипак, ревизијом финансијског пословања Министарства за 2004. годину уочили смо како и даље постоје проблеми у вези потраживања од запосленика и да су прилично изражени и евидентни. Морамо истаћи чињеницу како ова проблематика није урађена у оквиру редовне инвентуре средстава и извора средстава за 2004. годину, што је по мишљењу ревизије била обавеза Министарства. Надаље смо утврдили како је руководство Министарства ипак предузело одређене активности у правцу утврђивања финансијских потраживања од запослених, која укупно износе 199.864,47 КМ на дан 31.12. 2004. године (податак преузет из анализе коју је сачинило Министарство). Анализирајући сачињени преглед смо уочили како су евидентна доста висока финансијска потраживања од бившег амбасадора у Телавиву у износу од 60.172,52 КМ, бившег амбасадора у Паризу у износу од 33.089,31 КМ, као и садашњег у износу од 17.727,62 КМ, амбасадора у Бриселу у износу од 13.882,29 КМ, амбасадора у Вашингтону у износу од 14.530,24 КМ, амбасадора у Копенхагену у износу од 5.287,95 КМ итд.

⁵ Видјети извјештаје о ревизији за 2000., 2001., 2002. и 2003. годину; препоруке везане за инвентуру имовине тих извјештаја (<http://www.revizija.gov.ba>).

Надаље истражујући узроке и разлоге оволиких потраживања од запослених, утврдили смо како се углавном ради о неодговорном понашању одговорних лица, извршеним набавкама без претходне сагласности сједишта Министарства и другим непоштивањима интерних правила и процедура.

Канцеларија за ревизију је мишљења како су овакве финансијске активности недопустиве и указују на многе слабости у систему интерних контрола за које је одговорно руководство Министарства. Руководство Министарства треба обавезно хитно предузети енергичније активности у циљу сређивања финансијске дисциплине одговорних лица у ДКП мрежи и обавезног наплаћивања оправданих потраживања од одговорних лица.

3.6. Рачуноводствене евиденције – уредност и ажурност

Током 2004. године утврдили смо како се Министарство и даље сучељава са проблемима неажурног рачуноводства, што у доброј мјери ограничава дјеловање система интерних контрола Министарства. Министарство је уложило доста труда да ријеши раније препоруке ревизије, што поздрављамо и уважавамо, међутим поново желимо да нагласимо да су у неуредном и неажурном рачуноводству ризици пословања значајно повећавају. У таквим околностима, руководство Министарства није у могућности предузимати правовремене, одговарајуће мјере како би превентивно спријечило одређене неправилности или предузело конкретне мјере у случају настанка неправилности. Одређени број случајева неажурне и неуредне рачуноводствене документације дијелом је резултат нерашчишћених интерних финансијских односа из прошлих година.

Нерашчишћени интерни финансијски односи⁶, заједно са неуредном и неажурном рачуноводственом евиденцијом остварају значајну могућност незаконитог кориштења јавних средстава. С тога, препоручујемо руководству да овом проблему неизоставно и даље посвети пуну пажњу и системски приступ; да донесе конкретне планове за реализацију; да задужи особље и ангажује одговарајуће ресурсе на начин који потврђује перманентан активан однос према овом проблему (уочили смо одређене активности у правцу рјешавања споменутих проблема, али сматрамо како их треба интензивирати у наредном периоду).

Под неажурном финансијско – рачуноводственом евиденцијом, између осталог, мислимо на следеће значајније показатеље и бројне нерашчишћене билансне позиције⁷:

- неријешени интерни финансијски односи⁸ који се огледају са стањима затеченим на контима 1613 - Потраживања од органа (у износу од 1.454.682,51 КМ) и контима 3613 - Обавезе унутар органа (у износу од 1.093.881,42 КМ).
- позиција - Остала потраживања у износу од 891.357,13 КМ;
- нерашчишћене аконтације за службени пут, са износом од 247.781,75 КМ затечене су на конту 131311 (морамо истаћи како су по овом питању учињени одређени помаци и дио потраживања је наплаћен). Сугеришемо обавезу наставка започетих активности на сређивању стања на овоме конту, као и да за неоправдане аконтације обавезно требају да се терете одговорна лица);
- на пријелазном рачуну затечен је износ од 607.461,36 КМ и прелазни девизни рачун у износу од 521.973,15 КМ иако је тај рачун на крају године требао имати стање нула (потребно је анализирати стања и разлоге нерашчишћивања);

⁶ Нерашчишћени интерни финансијски односи се јављају као резултат потраживања и обавеза између сједишта Министарства и ДКП мреже.

⁷ Подаци узети из Главне књиге Министарства.

⁸ Исти проблеми се јављају и у ревидираним ДКП-има и описани су у 3. поглављу овог Извјештаја.

- затечено је стање на конту 5911 - Нераспоређени вишак прихода са износом од 1.364.096,69 КМ, које такође није рашчишћено према позицијама које кореспондирају са овим контом, итд.
- примјери неуредности и неажурности у ДКП дестинацијама (Берлин, Аман, Телавив, Истанбул, Токио, Штокхолм)

Један од разлога за неажурно рачуноводство по мишљењу ревизије лежи у чињеници како у ДКП-има се не врши сравњење стварног стања са стањем у Главној књизи, јер рачунопологачи у ДКП-има немају увид у стање Главне књиге.

Канцеларија за ревизију препоручује руководству Министарство хитно рјешавање проблема неажурности рачуноводства. Надаље, сугеришемо рашчишћавање побројаних билансних позиција како би Министарство у наредном периоду коначно дошло у стање уредног и ажурног рачуноводства, те на основу таквих рачуноводствених информација било у стању предузимати правовремене активности у циљу спречавања превентивних неправилности.

Скрећемо поново пажњу руководству Министарства на високе ризике пословања и на могућност незаконитог кориштења јавног новца у нерашчишћеним билансним позицијама.

3.7. Конзуларно пословање

Анализирањем система интерних контрола који регулишу област конзуларног пословања око издавања виза, уочили смо како исти није задовољавајући и не пружа увјерење да ће убудуће превентивно спријечити све могуће пропусте и слабости које су се дешавали током 2004. године (у току 2004. године забиљежени озбиљни пропусти и недостаци конзуларног пословања у Бриселу, Аману и Буенос Аиресу). Скрећемо пажњу руководству Министарства на значајност јачања система интерних контрола који регулише ову област, као и на едуковање особља које ради на тим пословима (уочено је како много запослених, које ради на конзуларним пословима није прошло одговарајућу едукацију и да има неодговарајућу стручну спрему). Поред важности за доношењем јасних и прецизних инструкција за цјелокупни процес пословања са визама, неопходно је обезбиједити и досљедну примјену донесених правила и процедура (имамо примјер ДКП-а у Буенос Аиреса који су издавали визе за грађане Доминиканске Републике без поштивања прописаних правила и процедура).

Надаље Министарству недостају процедуре и поступци којим би се обезбиједило редовно упоређивање - сравњење задужених вриједносница са финансијским стањем прикупљених средстава на основу тога. Споменути поступак је потребно спровести на нивоу сваког ДКП-а који врши те послове, као и на нивоу Министарства (најмање једном годишње). Такође, једна врло битна чињеница који се односе на конзуларно пословање је како се не врши годишњи попис стикера за визе на залихи које се налазе у ДКП-има од стране неовисне комисије. Сматрамо је неопходно да се изврши годишњи попис бјанко стикера и изврше одговарајуће провјере и сравњења, као једну додатну контролну функцију у систему пословања са визама.

Канцеларија за ревизију подржава и сугерише даљи развој новог система електронске обраде захтјева за издавањем виза, који је почео функционисати од 01.11.2004. године. Увођењем новог електронског система издавања виза, по мишљењу ревизије, треба додатно да се ради на јачању система интерних контрола и едуцираности запослених који раде на тим пословима.

3.7.1. Прикупљање, евидентирање и трансфер наплаћених конзуларних услуга

На основу пружања конзуларних услуга током 2004. године прикупљено је 11.923.402,00 КМ, што представља значајан приход институција БиХ. Анализом мањег броја ДКП дестинација (Штокхолм, Милано, Копенхаген, Вашингтон, Беч, Брисел, Берлин, Загреб и Истанбул) уочили смо појаву задржавања прикупљених такси од пружања конзуларних услуга или недоследности у поштивању Упутства о начину трансфера административних такси на основу наплаћених конзуларних услуга која говори о обавезном 15 дневном трансферисању прикупљених конзуларних такси. Такође је чињеница како се таксе прикупљају на редовном рачуну који служи за текуће пословање, по мишљењу ревизије, и то је један од отежавајући елемент, да се тачно раздвоји текуће финансијско пословање од средстава који се прикупљају наплатом конзуларних услуга. Сматрамо како би било корисно и једноставније функционисати и пратити наплату, а посебно трансфер такси ако би се рачуни раздвојили и имали засебни рачуни за таксе.

Додатно, наглашавамо да је по мишљењу ревизије неопходно размотрити побољшање сарадње у Одјелењу за конзуларне послове и Одјелењу за финансије у смислу боље повезаности та два одјелења, те повећања ефикасности и рационализације организације који ће омогућити редовно сравњење споменутог материјалног и финансијског стања путних исправа и других вриједносница. Утисак је ревизије како се једноставно не зна, ко би требао да ради те послове.

Да би се извршило сравњење броја и врста извршених конзуларних услуга са финансијским стањем, приходе треба аналитички разврстати у сарадњи с Министарством финансија и трезора, с обзиром како се све уплате врше на Јединствени рачун трезора (ЈРТ).

У циљу рјешавања овог проблема сугеришемо Министарству да заједно са Министарством финансија и трезора размотри могућност раздвајања рачуна за конзуларне таксе бар у ДКП који прикупљају већину конзуларних такси и направи аутоматизам да средства се изравно уплаћују на ЈРТ. Мишљења смо како би овакав начин рада у многоструком смањеном ризику могућег задржавања или били каквих других неправилности које се односе на задржавање наплаћених конзуларних такси.

Канцеларија за ревизију поново препоручује израду годишњег записника о сравњењу натуралне и финансијске вриједносне евиденције конзуларних услуга (молимо видјети препоруке из извјештаја из прошлих година). Сугеришемо вршење наведених радњи по сваком ДКП-у и на нивоу Министарства.

Овом приликом желимо да скренемо пажњу руководству Министарства како се ревизија није могла да се увјери у постојање ажурне евиденције о дипломатским пасошима које су престале да важе. Наиме ради се о проблему престанка важности разлога на основу чега је одређено лице стекло право на дипломатски пасош и обавезе враћања истог с обзиром на чињеницу да је престао разлог због чега је издат дипломатски пасош (истека мандата на примјер, давања оставки или одређене смјене итд.).

Канцеларија за ревизију је мишљења да би руководство Министарства требало предузети одговарајуће мјере и кораке ка рјешавању овога проблема и успостављање уредне и тачне евиденције коме је дипломатски пасош истекао, ко је вратио, а ко није. На основу такве једне тачне евиденције би се требали предузети одређени кораци у циљу регулисања ове области.

Такође желимо скренути пажњу руководству Министарства на лоше услове рада и техничку опремљеност овога Одјелења, која не задовољава неке основне предуслове за нормално функционисање Одјелења.

Овом приликом истакли бисмо и проблем функционисања писарнице у сједишту Министарства која није организована и организована према правилима савременог канцеларијског пословања.

3.8. Пројекат SEECР – Предсједавање БиХ у процесу сарадње у Југоисточној Еврои

Планирана средства за програм SEECР у буџету за 2004. годину износе 110.000,00 КМ, а исти је реализован у износу од 175.846,62 КМ или 62% више од планираних средстава. Прекорачени износ трошкова на основу организације и одржавања SEECР-а је финансиран из буџета Министарства за текуће пословање. Ревизијом је утврђено како су трошкови са пројекта SEECР-а књижени на текуће пословање Министарства (примјерице: на трошкове изнајмљивања простора у износу од 9.700,00 КМ, услуге репрезентације у износу од 17.224,00 КМ, услуге смјештаја у износу од 26.561,35 КМ, итд.). Канцеларија за ревизију је мишљења како је требало да се проведу посебне процедуре за овакав вид трошења јавних средстава тј. да се затражи сагласност Министарства за финансије и трезор или користе средства буџетске резерве. По ријечима запослених, до прекорачења је дошло због обимности посла (приликом планирања тражена средства за SEECР су износила 290.000,00 КМ), те да су им неоправдано умањена тражена средства;

- Надаље, уочили смо како процедуре набавки нису у складу с Одлуком Вијећа министара о поступку набавке роба, услуга и уступању радова за потреба институција БиХ у следећим случајевима; "Budget rental" није проведена процедура јавног оглашавања, нити прибављена сагласност Министарства за трезор и финансије;
- нисмо имали на увид сагласност Министарства финансија и трезора за изравну погодбу код избора добављача за услуге смјештаја учесника Форума младих у износу од 11.510,00 КМ;
- код избора добављача за угоститељске услуге и услуге смјештаја учесника министарске конференције, нису прикупљене три понуде, нити има сагласности за избор добављача непосредном погодбом (ради се о услугама у вриједности од 16.783,50 КМ);

3.9. ИТ систем

3.9.1. Организациона контрола

Ревизијом је уочено да различити информациони подсистем који у Министарству постоје, међусобно нису увезани, те да постојећи информатички капацитети нису на најбољи начин искориштени што може довести до неефикасног кориштења постојећих информатичких ресурса. Информациони подсистем чине засебне цјелине без икаквог додира и дијељења ресурса са другим подсистемима и Министарством као цјелином

Министарство нема још увијек утврђену и дефинисану стратегију развоја информационог система која би била основ за дефинисање смјерница и приоритета будућег развоја. Одјелење за управљање и одржавање информационог система би требао дефинисати стратегију развоја која би обухваћала:

- Тренутне и будуће информационе потребе како би се стратегија развоја информационог система могла да се усклади са стратегијом развоја институције;
- Дефинисање функција информационог система које ће флексибилно и динамички задовољавати потребе радних процеса;
- Давање приједлога повезивања и интеграције постојећих информационих подсистема у јединствен интегрисан информациони систем;
- Дефинисати систем ауторизације приступа ресурсима информационог система са корисницима категоризованих по различитим правима приступа појединим групама података.

На основу препорука из претходне ревизије које су налагале доношење интерних аката и процедура за кориштење постојећег информационог система, руководство Министарства је усвојило процедуре за кориштење информационог система, и дистрибуисало их свим корисницима. Међутим, доношене процедуре су непримјењиве јер тренутно стање информационог система не одговара описаном у процедурама. Да би процедуре послужиле својој сврси, а то је да се поштују и обавезују кориснике на поштивање одређених правила, потребно је или да се измијени постојећи систем и исти прилагоди процедурама, што је боља варијанта, или да се процедуре прилагоде постојећем систему, што би била лошија варијанта јер у процедурама је предвиђен много бољи систем него што је овај постојећи.

У Одјелењу за ИТ не постоје јасна задужења која би формално дефинисала опис послова и обезбиједила раздвајање дужности, иако неформална подјела послова постоји. Утврђено је да не постоји јасно задужење за администрирање и одржавање софтвера за конзуларне послове, што представља озбиљну опасност по безбједност система, узмемо ли у обзир да се цјелокупно конзуларно пословање и финансијски извјештаји ослањају на овај софтвер.

Руководство би требало да интерним актом изврши јасна задужења за све послове који се обављају у Одјелењу за информатичку подршку водећи рачуна да се обезбиједе принципи раздвајања дужности и безбједности система.

Информатичко одјелење је менаџменту слало у приједлог покретања пројекта повезивања амбасада системом ИП телефоније, односно кориштење телефона у међународним разговорима путем Интернета, чиме би дошло до значајних уштеда у трошковима телефона што представља значајну ставку у укупном буџету. Међутим, ревизија је утврдила да приједлог покретања тог пројекта није још увијек заживио.

Ревизија препоручује руководству Министарства разматрање приједлога увођења ИП телефоније и покретање акција у правцу реализовања тог пројекта у циљу значајног смањења трошкова.

3.9.2. Безбједност система

Ревизија је својим контролним активности установила низ слабости система који могу негативно утицати на безбједност информација који се налазе у информационом систему Министарства:

Више лица дијели администраторску шифру за рад на мрежи, што поред недефинисане одговорности може изазвати немогућност откривања неауторизованог приступа подацима.

На серверу преко којег се врши приступ Интернету нема 'Firewall' заштите, што систем чини слабије отпорним на нелегалне упаде извана и злоупотребу имена и докумената институције.

Антивирусна лиценца на корисничким рачунарима је неважећа, и на систему је присутан већи број вируса него што би овакав информациони систем смио поднијети. Такође, ревизија је овај проблем антивирусне и 'антиспам' заштите уочила и ревидираним ДКП-има.

Резервне копије корисничких података који се користе у службене сврхе, се не прави редовно, односно никако. Потребно је обезбиједити проширење меморијских капацитета постојећих софтвера и обезбиједити уређај за аутоматско прављење резервних података, како би се избјегао ризик од трајног губитка података битних за функционисање институције, што се у ранијим годинама и дешавало.

Ревизија препоручује што хитније отклањање споменутих недостатака у што скоријем року како би се информациони систем заштитио од нежељених посљедица.

3.10. Судски спорови

Током ревизије, Канцеларија за ревизију је извршила анализу списка свих судских спорова којих се воде против Министарства и утврдио како укупна вриједност спорова износи 1.200.451,89 КМ (у износе спорова нису укалкулисани судски трошкови, као ни могуће камате, с обзиром како су исти у току).

Канцеларија за ревизију је мишљења како би због неизвјесности резултата судских спорова, у ову сврху требало планирати одређена средства у будућем периоду – као могуће потенцијалне обавезе (у случаја губитка спорова). О свим овим случајевима треба обавезно упознати Вијеће министара БиХ односно Министарство финансија и трезора.

III НАЛАЗИ РЕВИЗИЈЕ И ПРЕПОРУКЕ У ДКП МРЕЖИ

Ревизију ДКП мреже смо извршили у два дијела, на лицу мјеста тј. посјетима ДКП -има и у сједишту за ДКП који достављају документацију у Сарајево. Овом приликом желимо скренути пажњу руководству Министарства на уочене неправилности и слабости у ревидираним ДКП – има, као и потребу системског рјешавања проблема функционисања цјелокупне ДКП мреже.

Неправилности и слабости које је ревизија уочила приликом ревидирања пословања ДКП у Бриселу, Бону, Берну и Милану: - на лицу мјеста

Амбасада БиХ у Бриселу

1. Систем интерних контрола

Ревидирајући и снимајући систем интерних контрола ДКП уочили смо низ слабости и неправилности. Такође смо утврдили како недостају одређена правила и процедуре, као и постојећа која нису у потпуности јасна и прецизна. С обзиром на чињеницу да су Амбасада и Мисија у Бриселу смјештене у једној згради, уочили смо многе проблеме везане за разграничавање трошкова (примјерице телефони, комуналне услуге итд.). Мишљења смо како се требају креирати таква правила и процедуре које ће јасно и недвосмислено показивати што је чији трошак у циљу транспарентног и ефикасног пословања.

Посебно истичемо слабости система интерних контрола који регулишу конзуларно пословање у Амбасади и гдје су уочени многи недостаци и мањкавости у пословању са зажимањима и издавањима виза.

2. Финансијско пословање и рачуноводство

- у одређеном броју случајева нема сагласности сједишта Министарства за службени пут ван земље пријема. Такође је уочено како у одређеном броју случајева нема извјештаја са службеног пута као ни позива на службени пут;
- Амбасада је купила умјетничке слике у вриједности од 3.021,40 EUR без сагласности сједишта Министарства;
- Тестирањем трошкова горива утврдили смо како се не води уредна евиденција о пређеним километрима и не врше сравњења са пређеним километрима за потрошњу горива;
- замјетили смо како се користе услуге лизинга (лизинга аутомобила), а да уговор о лизингу за Ауди А6 није у складу са понудом и одобрењем из сједишта Министарства по питању дужине трајања лизинга, цијене закупа и могућности куповине након истека уговореног периода. Препоручујемо руководству Министарства анализирање оваквог начина рјешавања набавке капиталних улагања, преиспитати уговорене клаузуле, те посебно испитати економичност оваквих трансакција;
- начињени трошкови закупа опреме (са 30.09.2004. године остварени у износу од 11.432,22 KM), који претходно нису планирани, нити смо имали на увид сагласност сједишта за споменуте трошкове;
- Анализирајући уговоре о закупу станова за запосленике Амбасаде уочили смо како у уговорима није наведена квадратура стана, нисмо имали доказа о заједничком домаћинству гдје би видјели колико чланова породице живи са одређеним запослеником. Недостатак споменутих параметара онемогућио је ревизију да изврши одговарајуће анализе о овим трошковима. Такође је уочено како приликом измјене рјешења о плаћи није извршена промјена у проценту учешћа у накнади за станарину (ради се о случају гдје је коефицијент за плаћу повећан на 3,10 у 12/2002. године, а да није смањено учешће у накнади за плаћу са 65% на 50%);
- За трошкове репрезентације у одређеним случајевима недостају јасни и прецизни извјештаји о начињеном трошку, те препоручујемо обавезно сачињавање извјештаја о учињеном трошку, како би се могло јасно и прецизно сагледати намјенско трошење јавних средстава;
- Зграда Амбасаде и Мисије није функционална и рационално искориштена иако располаже са сса. 700 м простора за коју се плаћа мјесечна закупнина у износу од 3.968,00 EUR. Сугеришемо разматрање неког рационалнијег и економичнијег рјешења које би било функционалније и економичније;
- евиденција о назоности на послу почела је да се води тек у септембру 2004. године, тако да нисмо могли да се у потпуности увјеримо у тачност обрачуна плаћа и накнада, с обзиром да параметри из такве евиденције изравно утјечу на исправност обрачун плаћа и накнада.

3. Конзуларно пословање

- Наплаћене конзуларне таксе нису се редовно и у потпуности пребацивале на рачун Министарства финансија и трезора. Средства са овога рачуна су у мањем броју случајева кориштена за плаћање текућих обавеза, па су накнадно враћена са рачуна за текуће пословање. Ревизија не сматра оправданим задржавање такси у смислу некакве безбједности финансијског пословања, а да претходно та проблематика није регулисана интерним правилима и процедурама;
- Ревидирањем конзуларних послова у вези издавања виза уочили смо низ неправилности и недостатака. Снимајући процесе издавања виза закључили смо доста слабих тачака које могу да проузрокују високе ризике пословања. Полазна тачка код зажимања стикера за визе указује на одређене слабости јер се не врши бројање нити записнички врши пријем стикера. Надаље, не праве се контроле током године о комисионим сравњенима стања залиха стикера, а посебно се то није чинило на крају године када се врши годишњи попис. Ревизија препоручује обавезно годишње сравњење - инвентуру свих вриједносница са којима располаже Амбасада у циљу законитог и ефикасног пословања.

- утврђен мањак – недостатак стикера за визе у износу од 60 комада. Испитујући узроке овога мањка, ревизија је дошла до следећи чињеница:
 - није вршено бројање стикера приликом пријема – нема записника о извршеном пријему;
 - није вршен годишњи попис броја стикера на залихи од стране комисије и вршено сравњење са издатим визама;
 - нема јасних и прецизних правила и процедура о цјелокупном процесу издавања виза;
 - нема конкретног лица задуженог за стикере с обзиром на чињеницу како је више лица имало шифру од касе;
 - више лица имало кључ- шифру од благајне гдје су стајале визе;
 - кориштена једна каса за Амбасаду и Мисију;
 - мањак стикера је први пут уочен приликом примопредаје тј. замјене конзуларних радника;
 - систем интерних контрола је организован на доста ниском нивоу.

Канцеларија за ревизију препоручује сачињавање потпуне анализе споменутог случаја, те снимање цјелокупног процеса пословања са визама и одређивање ризика у том процесу и креирање таквог система интерних контрола који ће превентивно спречавати овакве појаве.

- Материјални и финансијско сравњење учињених конзуларних услуга се и даље не врши;
- Уредност и ажурност документације у Конзуларном одјелењу није на задовољавајућем нивоу;
- Сугерисано подизање система интерних контрола на знатно виши ниво и обавезно вршење ад хос контрола о стању запримљених и издатих виза од стране неовисне комисије у Амбасади, те да се посебно посвети пажња едуцирању особља које ради на конзуларним пословима.

4. Економски односи и привредна сарадња

Анализирајући област економске дипломатије у ДКП Брисел – Амбасада и Мисија уочили смо доста проблема и недефинисаности ове области дипломатског дјеловања. Посебно желимо истаћи чињеницу како нема конкретног лица задуженог за ову област, чија би функција била координирање, анимирање, сачињавање база података и да буде одређени сервис БиХ привреде. У разговору са амбасадором изречена је врло интересантна идеја како би било добро ангажовати едуциране људе – стручњаке из области привреде за одређене области који би одређени временски период радили у Амбасади са конкретним циљем и задатком као примјерице истраживање појединих области привредног дјеловања, могућности и сугестије у правцу извоза или увоза итд. По мишљењу ревизије важност економске дипломатије посебно долази до изражаја у Бриселу гдје је сједиште ЕУ и гдје би посебно требала да се посвети пажња економским интеграцијама и могућностима конкретног повезивања наше привреде са привредним субјектима. Праћење и учествовање у разним фондовима и пројектима које пружа ЕУ у које би требала да се укључи БиХ привреда, често пута изостаје због недостатка информација и неблаговременог аплицирања или неприпремљености наших привредних субјеката.

По ријечима амбасадора у овој области постоје изузетно велике могућности за добивање финансијских средстава (по изузетно повољним условима) за разне пројекте, али под условом да смо спремни и ефикасни у реализацији истих на један експедитиван и послован начин. Како наша Амбасада нема довољан број запослених (по мишљењу ревизије нема ни експерата за ову област), ову проблематику једноставно нема ко да прати и тако наша земља остаје ускраћена за многа повољна средства за намјенске пројекте.

Такође, нисмо се увјерили да постоје било какве базе података у вези привредног дјеловања на проицби наше привреде и могућностима страног улагања (изузев пар каталога који су нам предочени), које би могле да буду презентоване у пословном свијету. Морамо да будемо свјесни чињенице да је информација врло битан елемент у пословном свијету, а ми често немамо информација како о нашим субјектима тако и о спољном свијету. Истина за вољу Амбасада нема ни задовољавајућу информатичку опрему којим би се служила за формирање споменутих база података, нити систем формирања одређених база података.

Општи је утисак како нема системског приступа, него све овиси од креативности и подузетности одређених лица које се баве овим послом.

Препорука ревизије руководству Министарства је сачињавање једне потпуне анализе стања у области економске дипломатије и одређивање јасних и прецизних циљева – шта ми то хоћемо и у ком правцу креирати економску дипломатију, те јачања овог сегмента дипломатије са едуцираним дипломатима из ове области (уз перманентне тренинге). На основу тога је потребно да се одреде приоритети и постепено јачају значајни економски центри моћи за БиХ попут Брисела, Беча, Љубљане итд. Потребно је да се сачини платформа за економску дипломатију у сарадњи са FIPA-ом, МСТ, СТК и Вијећем министара са јасним и прецизним овлашћењима у наступањима према спољном свијету. Такође, сугеришемо да се размотри идеја на нивоу Вијећа министара, с обзиром на чињеницу како у Министарству нема довољно квалификованих људи за економску дипломатију (по мишљењу ревизије), ангажовање стручних и пословних људи изван Министарства који би имали квалитетне референце за посао економског дипломате.

ДКП у Бриселу – Мисија БиХ

1. Систем интерних контрола

Систем интерних контрола није организован на задовољавајућем нивоу и не обезбјеђује у потпуности транспарентно и ефикасно пословање клијента. Посебно се истиче систем интерних контрола који регулишу финансијско пословање у погледу високих износа новчаних средстава на рачуну Мисије. Проблем разграничења трошкова са Амбасадом није регулисан и децидно прописан, што се одражава на транспарентност пословања клијента.

Правила и процедуре за разне врсте трошкова нису јасно и прецизно дефинисана.

2. Финансијско пословање и рачуноводство

- Мисија БиХ имала значајна средства током године на жиро рачуну (на почетку године на рачуну су се налазила средства у износу од 111.929,72 EUR, а по изводу од 26.10.2004. године стање на рачуну је износило 84.026,82 EUR). Сугеришемо руководству Министарства да обавезно изврши анализу стања жиро рачуна током године и утврде разлоге оправданости оволиког износа на жиро рачуну као и разлоге акумулисања средстава. Посебно се скреће пажњу руководству на ову појаву ако се зна за чињеницу како Мисија нема конзуларних услуга. Поставља се питање праћења и анализирања финансијског пословања из сједишта Министарства, те оправданости висине дотација;
- ревизија није имала на увид одобрење сједишта Министарства за кориштење резиденције амбасадора у складу са Правилнику о плаћама и накнадама (уговор је закључен 2000. године са пријашњим амбасадором и по истом уговору је настављено кориштење резиденције до данас);
- прегледом накнада за привремене и повремене послове ревизија је уочила како Мисија није закључивала уговор са лицима која су биле ангажирана на одређеним пословима на основу уговора о дјелу. Накнаде су исплаћиване на основу сагласности сједишта Министарства у које је речено како Мисија закључује уговор о дјелу са запосленим и да је исти дужна да достави у сједиште Министарства. Утврдили смо како рачунопологач извршава послове за Амбасадом и Мисију, међутим накнаду за извршени посао исплаћује Мисија, тако да се и овдје јавља проблем не разграничених трошкова између Мисије и Амбасаде. Замјетили смо како мјесто рачунопологача није предвиђено систематизацијом тако да запосленик који обавља ове послове ради већ девет година на основу уговора о дјелу;
- у мањем броју случајева кориштена средства репрезентације за домаће госте и да нема детаљног извјештаја о трошку репрезентације;
- Трошкови мобилних телефона нису одбијани у складу са постојећом интерном инструкцијом (по ријечима запослених одбијање ће се извршити на крају године, али морамо напоменути таква клаузула није прецизирана у инструкцији). Када је у питању фиксна мрежа проблем се јавља што трошкови нису разграничени између Амбасаде и Мисије;

- Увидом у евиденцију о назочности на послу уочили смо како иста није у потпуности уредна и ажурна, те сугеришемо уредно вођење евиденције о назочности на послу с обзиром да таква евиденције изравно утјече на правилан обрачун плаћа и накнада.

ДКП БиХ у Берну

1. Систем интерних контрола

Уочене су одређене слабости у организацији ДКП-а у дијелу дефинисања јасне линије одговорности у односу на хијерархијску линију надређености, првенствено за конзуларне послове. У дијелу финансијског пословања ревизија је констатовала како у већини случајева недостају наредбе, упутства и инструкције сједишта Министарства којима би се обезбиједила већа транспарентност у трошењу буџетских средстава. Амбасада послује са два запослена мање од планираног броја према систематизацији. Постојећи систем рада није прилагођен тим новим условима што додатно оптерећује једног конзуларног радника и рачунопологача који паралелно обављају упражњене послове.

Као посљедица наведених слабости ревизија је утврдила сљедеће недостатке:

2. Финансијско пословање и рачуноводство

- Финансирање ДКП дијелом је извршавано из новчане резерве на рачуну у домицилној банци без уплате редовних трансхи из буџета. Уочили смо у овом случају недостатак инструкција за поврат вишка средстава, евентуалну одлуку о «дозвољеној», «прихватљивој» резерви у односу на редовне трансхе итд.; Према нашем мишљењу, сједиште Министарства треба регулирати питање допуштене резерве на рачуну ДКП-а и поврат вишка средстава на рачун буџета;
- Набавка два аутомобила на лизинг није књижена у пословне књиге;
- Код издатака за гориво не води се евиденција о томе када се зазима гориво, па се тиме отежава или онемогућује сравњење потрошеног горива према пређеној километражи по једном путном налогу;
- У рачуноводству се не води књига улазних фактура, чиме се смањује обим контроле свеобухватности свих трошкова – пристиглих фактура у једном периоду;
- Амбасада нема могућност директног увида у Главну књигу са циљем прегледа својих трошкова, прегледа унесених билансних позиција итд., што је вишегодишњи недостатак у пословању Министарства. Према нашем мишљењу ДКП мора усаглашавати прокњижена стања у ИСФУ са листингом Главне књиге, како би се отклонила евентуална неслагања и имао увид у стање трошкова и имовине ДКП-а;
- Осигурање запослених исплаћује се у већем износу од планираног. Потребно је да се ово питање ријеша са сједиштем Министарства;
- Питање кредита запослених који се упућују у ДКП мрежу није у потпуности ријешено. Једно од могућих рјешења може да буде формирање фонда или посебног рачуна за кредите који би се финансирао од поврата рата кредита;
- Неријешени интерни односи из ранијих година у вези аконтација за службена путовања, интерних кредита, међусобних потраживања, итд. Ово су посљедице неактивности сједишта Министарства по овом питању и недостајућег увида ДКП-а у властиту Главну књигу;
- Констатовали смо велики број исплата преко благајне умјесто преко рачуна (плате, накнаде, закупи станова, репрезентација, гориво, кредити запослених. Све ово повећава ризик пословања и ризикује безбједност при пословању са готовим новцем што може да буде ријешено пословањем преко рачуна у банци;
- Везано за накнаде запослених, препоручује се комплетирање документације (дјечји додатак у једном случају);
- Уочено је да недостаје налог за књижење за унос података у систем. Ово значи да унос података у систем није одобрен од стране другог лица (разграничење дужности) што би повећало квалитет контроле.

3. Конзуларно пословање

- Поступак уноса података за пасоше у систем треба да буде редовно надгледан и службено потврђен од стране Савјетника Д/К (координирајућа улога). Супротно томе, данас све ради једно лице (обрада захтјева, комплетирање документације и унос података у систем), без одговарајућег надзора над уносом;
- У финансијском дијелу, потребно је да се прави мјесечни преглед обављених конзуларних радњи (ради сравњења натуралног и финансијског стања конзуларних услуга, са упоређивањем уплаћених износа на рачуну код банке). Овај облик контроле недостаје у Амбасади у Берну;
- Везано за пословање са визама, примијећено је да је у мањем броју случајева било незнатног одступања од уобичајене праксе (излазак у сусрет подносиоцу захтјева услјед непредвиђених околности и сл.). Препоручујемо већу координацију и хијерархијски слијед учешћа запослених у рјешавању сваког појединачног предмета;
- У вези успоставе линије одговорности у процесима рада на конзуларним пословима, уочене су одређене слабости и недоследности у односу на хијерархијске позиције запослених у ДКП-у. Није јасно дефинисан (писаним актима) систем рада и линија одговорности у процесу рада по фазама (укључујући потпуну фазну одговорност потврђену потписом запосленог);
- За потребе реализације конзуларних захтјева грађана потребно је да се направи већи број упутстава, специмена попуњених образаца и прецизнијих инструкција које ће да буду на располагању (у шалтер сали, за слање факсом, е-маилом, итд.). Овим би се растеретила садашња обимна задужења конзуларног радника, а грађани би dobивали прецизне, типизирани информације (видјети позитивне примјере из других дестинација);
- Поступак издавања путних листова није у потпуности дефинисан, што би требало да се уреди одређеним упутствима из сједишта Министарства.

4. Економски односи и привредна сарадња

- Потписани су и ратификовани кључни споразуми о економској сарадњи и обостраној заштити инвестиција који нису објављени у службеним гласилима ни након неколико мјесеци после ратификације. На успостави привредне сарадње, резултати су скромнији што је резултат знатно ширег обима неријешених питања. Запослени у Амбасади чине одређене напоре на повезивању двају привреда, посебно на идентификацији потенцијалних инвеститора, али су уочене двије специфичне слабости у овој области послова: (а) двије текуће инвестиције швајцарских компанија (једна предратна и једна послјератна) запале су у значајне проблеме узроковане босанскохерцеговачком бирокрацијом и (б) интерна координација ових послова унутар Амбасаде и екстерна – са сједиштем Министарства су на врло ниском нивоу. На већи број питања два најближа сарадника у Амбасади (амбасадор и савјетник за Д/К послове) добили смо посве опречне одговоре. У том контексту, неопходно је да се побољша међусобна координација и синхронизација задужења, унаприједи планирање ових послова, самоиницијативно покрене далеко шири обим контаката и повећа кореспонденција са Сарајевом. Проблеми сједишта су остали неизмијењени у односу на прошлгодишње резултате ревизије;
- Препоручујемо да се повећају контакти са клубовима наших грађана који живе у Швајцарској, и унаточ чињеници да су сада у највећој мјери етнички подијељени, покушати са организовањем заједничких активности са два и више клубова одједном.

ДКП БиХ у Бону**1. Систем интерних контрола**

- Примопредаји дужности није присуствовао новоименовани в.д. генералног конзула, чије је присуство приликом примопредаје дужности изостало као посљедица немогућности уласка у земљу пријема до 01.06.2004. године, када је истекао боравак у земљи пријема бившем конзулу. Мишљења смо да овакав неорганизован и површан начин примопредаје дужности руководиоца ДКП знатно може повећати ризик од пропуста у даљем раду и функционисању тог ДКП-а.

Препоручујемо руководству МИП-а да усвоји такве процедуре примопредаје дужности између руководиоца ДКП, којим ће јасно дефинисати начин и рокове чина примопредаје дужности уз обавезно присуство одлазећих и новоименованих лица, како би се утврдило стварно стање у ДКП на дан примопредаје и отклонили ризици од пропуста у даљем пословању.

- Није попуњено радно мјесто генералног конзула и радно мјесто техничког секретара кореспондента које тренутно обавља локално лице по уговору о привременим и повременим пословима. С обзиром на обим конзуларних послова који је продуциран високом концентрацијом држављана БиХ на територији коју организациони покрива то ДКП, као и на чињеницу да је донесена Одлука о наставку рада конзулата у Бону, мишљења смо да је потребно да се ургентно попуне упражњена радна мјеста, како би се створили оптимални услови за обављање послова из надлежности Конзулата.
- Утврдили смо да се у ДКП Бон примјењују одређена писана правила потрошње којим се ограничава право и висина стварања обавеза за поједине расходе. Поред ограничења на потрошњу, која су наведена у постојећим правилима, уочили смо да у том ДКП користе фиксне и мобилне телефоне без одређених писаних процедура на право на употребу и приступ фиксним телефонима.
- Уочили смо да се рачуни за утрошено гориво правдају у збирном износу без приложеног доказа за које возило је точено гориво као и то да се не врши мјесечни обрачун потрошње горива по пређеним километрима.
- Према тестираним узорцима рачуна трошкова репрезентације, утврдили смо да се на рачунима или посебним извјештајима не наводе разлози настанка наведеног трошка како је то прописано интерним правилима.

Мишљења смо да је потребно да се усвоје таква правила која би омогућила потпуну контролу над стварањем обавеза по наведеним трошковима како би се рационалније и ефикасније користила одобрена средстава за наведене намјене те како би се смањио ризик од евентуалних злоупотреба у располагању средствима репрезентације.

- Не воде се дневне евиденције о стању стикера виза, тако да стање на одређени дан може да се утврди само физичким пописом и то на двије одвојене локације, што за посљедицу може имати повећан ризик несавјесног располагања задуженим стикерима виза.
- Сравнијењем стварног стања са евиденцијама задужења путних листова утврдили смо да се на стању налази више 20 комада. Наведена разлика је према изјави одговорних лица продукт невођења евиденција путних листова у периоду прије задњег евидентираниог задужења 2003. године.

2. Рачуноводство

- У Генералном конзулату БиХ у Бону врши се књиговодствена обрада документације и то израдом тзв. АДИ датотека. Ревизији је потврђено да подаци садржани у датотекама немају никакву заштиту, што повећава ризик неовлаштене промјене књиговодствених података који се достављају на обраду у сједиште Министарства.

Препоручујемо руководству да усвоји процедуре заштите књиговодствених података који се из ДКП-а достављају у сједиште којим ће у потпуности смањити могућност неовлаштеног приступа наведеним подацима.

- ДКП Бон је у ревидираном периоду је вршио готовинску наплату услуга фотокопирања и то по цијени од 0,25 € за једну страницу на основу сагласности МИП из 2001. године. и по том основу остварио приход од 9.253,15 € који је задржан на рачуну ДКП.
- ДКП је вршио доставу путних исправа путем поште и по том основу наплаћивао поштанске трошкове у висини од 11,00 € по једној пошљици. Тестирањем пошљике једне путне исправе утврђено је да стварни поштански трошкови износе 5,49 € плус вриједност коверте што приближно износи 6,00 €, тако да разлика од цца 5,00 € остаје као зарада и иста се кумулише на рачуну ДКП.
- Овај ДКП је у ревидираном периоду остварио поврат пореза по основу плаћених рачуна за текуће пословања у укупном износу од 11.470,83 € и исти је задржало на рачуну ДКП. Задржавањем напријед наведених средстава на рачуну ДКП без јасних правила за располагање и утрошак тих средстава, повећава се ризик од ненамјенског трошења средстава.

Препоручујемо руководству МИП да хитно усвоји правила о начину располагања средствима оствареним по основу прихода од фотокопирања, прихода од разлике наплаћене поштарине и прихода по основу поврата пореза, као и да преиспита висину цијену коштања поштанских услуга и да новоутврђену цијену базира на стварним трошковима.

- Слабости приликом усвајања плана буџета за ДКП Бон које се манифестују кроз неусклађеност планираних и одобрених појединих буџетских линија. Нису прихваћена планирана средства за накнаде превоза радницима на посао и са посла. По том основу овај ДКП за првих девет мјесеци 2004. године исплатио запосленим укупно 3.219,44 КМ.
- ДКП Бон је на позицији накнаде за привремене и повремене послове исплатио укупно 41.493,63 КМ, иако је планом буџета за 2004. годину планирано 28.716,00 КМ, што је више за 12.777,63 КМ од укупно одобреног годишњег буџета за ту позицију.
- Утврђено да се на конту потраживања од радника налази салдо у износи 6.820,06 КМ, по основу позајмица датим запосленим. Нисмо могли да се увјеримо из којих средстава се врши кредитирање запослених, с обзиром да се иста не планирају у буџету за текућу годину. Такође смо утврдили да за средства која се наплате по основу поврата кредита од радника, не постоје правила о њиховом кориштењу и располагању, већ се иста задржавају на рачуну ДКП.

Препоручујемо руководству МИП да у будуће, на основу годишњег плана распореда радника по ДКП планира средства за намјену кредитирања радника, те да пропише јасна и прецизна упутства о начину располагања враћеним средствима, као би се смањио ризик од несавјесног располагања тим средствима, те да предузме активности везано за наплату заосталог дуга од запосленика.

- Тестирањем издатака за унајмљивање опреме констатовано је да се врши лизинг 2 (два) копрна апарата. Уговор о лизингу бр. 014005873 закључен је дана 02.08.2000. год. на период од 5 (пет) година. Мјесечни износ лизинг отплате износи 743,15 EUR (1.453,48 КМ). Издаци настали по овом основу за период 01.08.2000. до 31.05.2004. износе 34.184,90 EUR (66.859,85 КМ). Даном 22.06.2004. године извршена је измјена Уговора. Настале измјене односе се и на промјену мјесечног износа лизинга, који је сад утврђен у износу 432,86 EUR (846,60 КМ). Донирана стална средства 2(два) копр апарата и рачунар, од стране закуподаваоца, нису евидентирани у пословним књигама ДКП.

Препоручујемо да се изврши потпуна анализа кориштења лизинга, преиспитају све клаузуле Уговора и размотри економичност овакве врсте унајмљивања, с обзиром на висок износ мјесечне лизинг отплате и период важења Уговора.

3. Конзуларни послови

- Генерални конзулат у Бону је за период од 01.01. до 30.09.2004. запримио и ријешио укупно 5.024 предмета по свим видовима конзуларних административних услуга. Остварени приход по том основу за наведени период износило је 610.132,00 €. Уочили смо да се у обављању наведених послова запослени придржавају прописаних законских норми и да се за све запримљене предмете води уредна евиденција.

4. Економска дипломатија

- Испитивали смо активности везане за економску дипломатију у ДКП Бон. Потврђено нам је од стране в.д. Генералног конзула да приликом преузимања дужности није затекао било какву документацију којом је регулисана област економске дипломатије, нити документацију која указује да су започете било какве активности у овом послу. Такође нам је саопштено да је у јулу од МИП-а добио задатак да врши промоцију документа средњорочне стратегије развоја БиХ. Нисмо могли да се увјеримо да су предузимане било какве активности на реализацији наведеног задатка, нити су нам презентовани документи из којих би могли да се увјеримо да су запослени у овом ДКП вршили било какве активности на пољу економске дипломатије.

ДКП БиХ у Милану

1. Систем интерних контрола

- Систем интерних контрола није на задовољавајућем нивоу у дијелу који се односи на надзор и контролу евидентирања прихода од конзуларних услуга и контролу евидентирања трошкова у складу са њиховом намјеном;
- Извршење буџета се не прати по врсти трошкова у складу са намјеном и одобреним буџетом – аналитички, што је имало за посљедицу прекорачење одређених категорија трошкова (на мјесечном нивоу);
- ДКП нема усвојен финансијски план прилива и одлива средстава за текућу годину по мјесецима. Наведени план би требао да сачини ДКП, а одобри МИП;
- Не врши се сравњење материјалног и финансијског стања путних исправа;
- Сарадња са сједиштем није на задовољавајућем нивоу посебно кад су у питању повратне информације из сједишта, те одређена упутства за билансе потребне за сравњење салда;
- ДКП је имао значајна средства током године на жиро рачуну (Извод од 02.01.2004. 68.112,30 EUR; Извод од 29.10.2004. 17.275,20 EUR). Скренута је пажња руководству да анализира стање жиро рачуна и вишак средстава врати Министарству за финансије и трезор на буџетски рачун.

2. Финансијски послови и рачуноводство

- Није извршена примопредаја рачуноводствене документације (у ДКП осам мјесеци није било рачунополагача, од септембра 2003. године до априла 2004.године). Наведено је имало значајне негативне ефекте на рачуноводствено пословање (неевидентирање пословних трансакција у складу са стандардима, непоузданост рачуноводствених евиденција за почетна стања и први квартал 2004, неажурност рачуноводства). ДКП је у више наврата од сједишта тражио да му се одобри или пошаље рачунополагач;
- У рачуноводству се не води књига улазних фактура, чиме се смањује обим контроле свеобухватности свих трошкова (свих улазних фактура);
- Не постоји раздвајање дужности у рачуноводству. Све рачуноводствене послове обавља једно лице, кое је у исто вријеме технички секретар, кореспондент, рачунополагач и благајник. Наведено повећава ризик од грешке код евидентирања трансакција, и контроле јавних средстава;
- Вођење рачуноводства на АДИ налозима није адекватно јер се пословне трансакције не евидентирају по аналитичким контима, те се праћење и контрола трошкова не може по врсти трошка, односно у складу са аналитичким контним планом.

Такође ДКП нема финансијске картице, те не може да врши сравњење и контролу унесених трансакција и стања конта са стањима на књиговодственим картицама. Наведено повећава ризик од погрешног евидентирања трансакција у пословним књигама и има утјецаја на објављивање стања у финансијским извјештајима;

- Благајна: промет готовог новца кроз благајну је значајан, с обзиром да се скоро све финансијске трансакције обављају преко благајне умјесто преко Жиро рачуна. Тако се преко благајне обављају све наплате конзуларних услуга и скоро све исплате за разне врсте трошкова као нпр. плате накнаде запосленим, станарине па и аконтације и кредити запосленим радницима. Даље, није извршена примопредаја благајне нити је извршена инвентура благајне на дан 31.12.2003. године. Сједиште Министарства није одредило благајнички максимум и доставило упутство о благајничком пословању;
- Приходи: Средства наплаћена по основу прихода од конзуларних такси до 09.03.2004. године се нису редовно трансферисана на рачун у Франкфурту, према упутству сједишта Министарства (сваких 15 дана);
- Анализом средстава на жиро рачуну и увидом у документацију у благајни утврђено је да се средства задржана у благајни по основу наплата конзуларних услуга не полажу на жиро рачун, него се средства дотација трансферишу са рачуна у пословној банци у Милано на рачун у Франкфурту, што није у складу са инструкцијом Министарства о наплати трансферу конзуларних услуга;
- Утврђено да се стање пребачених средстава на Франкфуртски рачун није редовно усаглашавало са наплаћеним средствима и са књиговодственим евиденцијама;
- Установљено је да су почетна стања на књиговодственим картицама нерашчишћена и што повећава ризик објективног и тачног приказа стања у финансијским извјештајима. Такође је констатовано да не постоји упутство о рјешавању овог проблема;
- Расходи: Установљено је да се дотације реализују редовно и да укупни трошкови дотација по мјесецима нису прекорачени. Међутим поједине категорије трошкова (путни трошкови, трошкови репрезентације, трошкови закупнина, накнаде запосленим) су прекорачени у односу на одобрени буџет мјесечно, што повећава ризик прекорачења ових трошкова на годишњем нивоу,
- Трошкови дневница у земљи и иностранству; Конзул је сам себи овјерио ПН 10/2004 од 16.04.2004. године за службено путовање ван земље (Италија), а није нам ни предочена потребна сагласност из сједишта Министарства;
- Бонови; ДКП периодично уплаћује средства према Риму, а за бонове за гориво који су ослобођени плаћања пореза. Ови бонови се дијеле на бонове за запослене и бонове за службено возило ДКП-а, међутим не постоји документ из којег се би се видјело по којем принципу се ови бонови дијеле и колико морају да уплате запослени радници, а колико је трошак ДКП-а;
- Накнаде за привремене и повремене послове; услуге преводилаца су плаћене без претходно склопљеног уговора и сагласности сједишта Министарства. Исто лице је у 2003. години било ангажовано по уговору о дјелу за послове рачунопологача, међутим посљедња сагласност сједишта фебруару 2004. године, без уговора;
- ПТТ трошкови, не врши се праћење ових трошкова у смислу да ли постоје прекорачења дозвољених износа, тј. прекорачења се не одбијају од плате што није у складу са интерним правилом;
- Трошкови станарина, Кауција за стан је плаћена на терет ДКП-а, а не на терет запосленог радника што није у складу са Правилником;
- На терет буџета за 2004. годину евидентирани су и плаћани и рачуни из 2003. године.
- Инвентура средстава и извора средстава за 2003. годину није урађена у потпуности, тј. извршена је само инвентура основних средстава.

3. Конзуларни послови

- ДКП је водио редовну и ажурну евиденцију о издатим пасошима и о томе се редовно обавјештавало сједиште Министарства. Фактичким стањем је утврђено да преласком на нови систем издавања пасоша од стране ЦИПС-а (10.09.2004. године) не постоје залихе бјанко пасошких књижица у конзулату и да је на дан преузимања и преласка на нови систем стање било 0 (нула).
- Уочени су проблеми сравњења стања издатих и наплаћених пасоша (материјално са финансијским сравњењем). Основни проблем је што су се пасоши у ДКП-у штампали такође и за Амбасаду у Риму док су се таксе за ову услугу наплаћивале у Риму. Такође постоји објективан проблем сравњења задржаних захтјева из претходне године који су штампани у текућој години, а уплаћени у претходној, тако да долази до мањка уплаћених средстава у односу на издате књижице у текућој години. Стога је потребно да се врши мјесечно сравњење издатих и наплаћених пасоша.
- Препоручујемо сједишту Министарства да пропише обавезну процедуру да се на мјесечном основу врши сравњење издатих и наплаћених пасоша, како на нивоу појединих ДКП-а тако и на нивоу цијелог Министарства. Такође је потребно да се преласком на нови систем омогући приступ евиденцији о издатим пасошима, те прописати процедуру да се врши сравњење и провјера података из система за издавање пасоша и података из софтвера за конзуларне услуге чиме би се успоставила боља контрола. Употребом података из ова два информациона система и њиховим праћењем успоставила би се неупоредиво боља административна контрола и смањио број радних сати за особље које ради на слању и примању ових извјештаја, а Министарство би на дневном основу имало ажурне извјештаје о свакој конзуларној услузи и имало бољу контролу о наплати средстава по основу конзуларних услуга.

4. Економски односи и привредна сарадња

- Када се ради о пословима успоставе економских односа и привредне сарадње (економска дипломатија) развијена је устаљена активност у којој учествују генерални конзул и вицеконзул који је и задужен за ову област. Успостављена је константна и добра сарадња са конзуларним кором у Милану, са италијанским органима власти, са државним функционерима провинције и регије, са свим релевантним полицијским функционерима. Контактима се такође, са свим привредним асоцијацијама на подручју ДКП, са Спољнотрговинском комором БиХ, привредним коморама ентитета, те са одговарајућим организационим дијеловима у сједишту Министарства, са циљем увезивања привреда двије земље, стварању могућности за инвестирањем италијанских инвеститора у Босну и Херцеговину. (више о економској дипломатији у документацији).

Неправилности и слабости које је ревизија уочила приликом ревидирања пословања ДКП у Риму, Штокхолму, Токио и Аман: - који документацију достављају у сједиште Министарства у Сарајеву

Амбасада БиХ у Риму

- Стање на позицији 131311 износи 17.219,51 КМ а на позицији 361311 износи 43.196,40, ради се о неријешеним интерним односима између сједишта Министарства и Амбасаде. (Донесена одлука о рашчишћавању интерних односа тако да стање на позицији 131311 и 361311 износи 0,00 КМ)
- Тестирањем ПТТ трошкова је уочено како се код трошкова мобилних телефона у случају прекорачења није досљедно поштовала интерна одлука Министарства којом су дефинисана одређена прекорачења, односно Министарство је у октобру сабрало све рачуне за мобилне телефоне и прекорачење књижило на потраживање од амбасадора.

- Ревизијом трошкова репрезентације је уочено како у одређеном броју случајева нема извјештаја уз рачуне из ког би се видјело у које је сврхе потрошена репрезентација. Износи на рачунима су углавном ниски тако да је видљиво да није било пријема.
- Тестирањем утршка горива уочено је како амбасада не води евиденцију о пређеним километрима и не врши сравњење и упоређивање пређених километара са потрошњом горива.
- Ревизијом путних трошкова је уочено (у одређеном броју случајева) како нема позива на службени пут из ког би се видјело у ком обиму организатор сноси трошкове службеног пута..
- Стање на позицији 19115 - Разграничени приходи по основу наплаћених конзуларних такси износи 15.720,24, почетно стање износи 14.662,15 а односи на приходе од наплаћених конзуларних такси из ранијих година а који нису пребачени на рачун Министарства финансија и трезора (дуг из 2000. и 2001. износи 9.833,17 КМ). Амбасада је дуг из ранијих година измирила у децембру 2004. године.
- Утврђено је како Амбасада нема јасних правила и процедура за благајничко пословање као ни одлуку о благајничком пословању. С обзиром да се већи дио плаћања се одвија путем благајне мишљења смо како би требало донијети јасна и прецизна правила и упутства за благајничко пословање.
- Уочено је да трансфер конзуларних такси из благајне на рачун конзуларних такси пребациван једном мјесечно, што није у складу са упутством Министарства.
- Такође је уочено је како новчана средства од наплаћених конзуларних такси нису у потпуности пребацивале на рачун Министарства финансија и трезора.
- Уочено је како Министарство дозначило више средстава Амбасади него што су стварне потребе.

Амбасада БиХ у Штокхолму

- Стање на позицији 131311 износи 11.671,52 КМ, а на позицији 361311 износи 31.019,35, ради се о неријешеним интерним односима између сједишта и Амбасаде.
- Стање на рачуну Амбасаде за редовно пословање на дан 31.12.2004. године износи 119.328,01 КМ, стање на рачуну за поштанске услуге на дан 31.12.2004. године износи 27.886,82 КМ и стање на рачуну конзуларних услуга износи 1.793,03 КМ.
- Потраживања од амбасадора са 31.12.2004. године износе 1.344,78 КМ, а састоје се од извршених набавки без претходне сагласности сједишта Министарства и 25% режијских трошкова које је дужан да плати по Правилнику Министарства.
- Ревизијом трошкова репрезентације је уочено како су на трошковима репрезентације углавном књижени трошкови ВИП салона који нису регулисани интерним правилима.

- Ревизијом путних трошкова је уочено како нема извјештаја са службеног пута, као ни позива на службени пут и ако је у путном налогу наведено да је обезбјеђен превоз и смјештај или је приложен позив у коме је наведено да организатор сноси трошкове, међутим Амбасада је исплатила пуну дневницу што је супротно интерним правилима.
- Стање новчаних средстава на дан 01.01.2004. износи 242.943,17 КМ. Амбасади је дозначено 658.378,62 КМ, а остварени трошкови износе 553.818,56. Стање на дан 31.12.2004. године износи 150.536,93.
- Евиденција о присуству на послу се не доставља у сједиште Министарства.

Амбасада БиХ - Токио

Неправилности које смо уочили током ревизије пословања Амбасаде БиХ у Токију за 2004. годину су сљедеће:

- Трошкови закупа Амбасаде књижени у већем износу;
- Уз обрачуна плате не доставља се евиденција о присутности на послу;
- Исплаћени рачуни за гориво имају уписане само датуме и износе али не и количину горива, возило у које се сипало гориво нити се евиденцију о пређеним километрима;
- Накнаде трошкова смјештаја за јануар 2005. књижени су на трошкове за 2004. годину (није вршено разграничење);
- За трошкове репрезентације (рачуни из ресторана) нема увијек извјештаја поводом чега је трошак начињен.
- Уочили смо да су није утврђена структура почетних стања на неким контима као што су обавезе за плаће (45.483,65 КМ) и прелазни девизни рачун (95.262,15 КМ). Највећи дио почетних стања евидентиран је у априлу 2002. године, а и преносе се из године у годину. Требало би да се утврди структура тих обавеза (да ли су стварне обавезе или евентуално курсне разлике) и да се изврше одговарајућа књижења.

Амбасада БиХ у Аману

- Финансијско-рачуноводствена документација током године није била ажурна;
- Уз обрачуна плаћа у току године (до децембра 2004.) није достављана евиденција о присутности на послу. Задужења за више обрачунате плате које смо уочили у претходној ревизији књижена су у децембру кад су извршене и уплате од стране амбасадора (у потпуности) и савјетника (дјеломично);
- Није било редовног задуживања службеника за припадајући дио трошкова резиденције у складу са интерним правилима (дио трошкова уплаћен тек у јуну 2004. збирно за три мјесеца и без одговарајуће спецификације). Од септембра се врши задуживање на лична конта.
- Исплаћени рачуни за гориво имају уписане само датуме и износе, али не и количину горива, возило у које се сипало гориво, нити се води евиденција о пређеним километрима;
- За наплаћене визе путем туристичке агенције нема спецификације а често ни број издатих виза (у прилогу извода банке ДКП доставља само преглед о датуму уплате и износу;
- Велики дио пословања (све исплате) се врши путем благајне за које не постоје интерна правила или процедуре (ко је задужен за средства, висина благајничког максимума и сл.).

У одређеном броју случајева налози благајни за исплату нису потписани од стране примаоца новца, нису саbrane колоне а понекад једно лице потписује све документе који претходе исплати (овјерава рачуне, одобрава исплату и потписује пријем новца) ;

- Трансфер средстава по основу наплаћених конзуларних такси није био редован (у септембру пребачене таксе за период фебруар-август 2004.године а почетком децембра таксе за октобар и новембар 2004. године). Салдо не трансферисаних такси на крају године је 3.016,80 USD (у децембру је наплаћено 3.694,96 USD);
- Амбасада је на крају године доставила листу нових набавки сталних средстава у 2004. години. За ове набавке (мобилни телефон и копијер апарат) нема сагласност сједишта Министарства и није задужен лични конто (у документацији која је достављена на књижење није наглашено да се ради о сталним средствима па су издаци књижени на ПТТ трошкове и изнајмљивање опреме).

ОПШТА ЗАПАЖАЊА КАДА ЈЕ У ПИТАЊУ ПОСЛОВАЊЕ ДКП МРЕЖЕ

Ревидирањем пословања и функционисања ДКП мреже на основу тестираног узорка у сједишту Министарства и извршеним посјетима током 2004. године, уочили смо одређене неправилности и недостатке који могу да буду индикативни и за остале ДКП дестинација и утврдили како се значајан дио буџета Министарства троши у ДКП мрежи.

Материјални расходи дипломатско конзуларних представништава за 2004. планирани су у износу 27.755.742 КМ, извршени су у износу 26.821.427 КМ, што је 97 % мање од плана. Расходи се углавном односе на плаће и накнаде запосленицима, материјал и енергију, трошкове смјештаја и друге трошкове. Из разлога значајности финансијских средстава који се троше у ДКП мрежи, желимо скренути пажњу руководству Министарства на неке проблеме у вези пословања ДКП мреже:

- **Слабости у систему интерних контрола у раду ДКП мреже, који се огледају у регулисању свих значајнијих процеса пословања, те сачињавању јасних и прецизних правила и процедура као и досљедну примјену истих;**
- **Уочена је појава набавки без претходне прибављене сагласности сједишта Министарства или изналагање други видова набавки (примјерице преко лизинга) оних средстава који нису одобрени буџетом;**
- **Потребно је да се перманентно врше анализе финансијског стања на рачунима (утврдити и анализирати све изворе прихода), те пратити и анализирати систем дотација финансијских средстава, водити рачуна о стварним потребама;**
- **Потребно је да се поштри финансијска дисциплина пословања и сачине јасна и прецизна правила и процедуре финансијског пословања за све видове прихода и расхода;**
- **Потребно је да се ојача и успостави функција планирања и анализе у сједишту Министарства, предузме праћење и анализа финансијских токова у ДКП мрежи, те правовремено предузимају мјере у случајевима негативних тенденција (успоставити процедуре извјештавања);**
- **Рачунопологачи у ДКП-ма који воде рачуноводство немају увида у аналитичке картице које се воде у сједишту, те сугеришемо како би било корисно да се размотри могућности достављања аналитичких картица и вршење редовних сравњења;**

- Потребно је да се системски ријеши проблематика промјене запосленика у ДКП мрежи (одласци и повратци), уз обавезно тражење да се претходно измире финансијске обавезе запосленика (распоређивања на друга мјеста одобрити само када се изврши и квалитетна примопредаја);
- Министарство нема одговарајућу базу података за евиденцију запослених по уговору о дјелу тј. не може се добити податак колико дуго један запослени ради по уговору о дјелу у Министарству. Истичемо чињеницу како у ДКП-има 70 запослених ради по уговору о дјелу, те ревизија сматра како је неопходно да Министарство располаже таквом базом података у сваком моменту;
- Потребно је да се анализирају цијене за све врсте посебних услуга које се наплаћују нашим грађанима у ДКП мрежи (примјерице DHL, копирање итд.) и донесу одлуке о висини свих врста услуга које се пружају у ДКП дестинацијама, као и сачињавање јасних и прецизних правила што урадити и како поступати са свим тим приходима (уочили смо да се појављују значајни износи као приход по разним основима);
- Потребно је да се утврде извори средстава који се дају за кредите или депозите за становање;
- Обавезно и хитно ријешити питање књижења курсних разлика (проблематика која је изражена дужи временски период) у сарадњи са Министарством финансија и трезора;

IV КОРЕСПОДЕНЦИЈА

Министарству иностраних послова Босне и Херцеговине је, дана 14.06.2005. уручен Нацрт извјештаја о обављеној ревизији за 2004. годину, на разматрање и достављање евентуалних нових доказа у свези Извјештаја.

У остављеном року од десет дана, Министарство иностраних послова је доставило Кратак осврт на ревизију финансијског пословања за 2004. годину. У споменутом осврту на Извјештај о ревизији не наводе се нови докази које ревизија није имала на увид приликом сачињавања Извјештаја и изражавања мишљења о обављеној ревизији (углавном се говори о разлозима за стања која су затечена током ревизије и потврђују ревизиони налази).

У коначном Извјештају за клијента су извршене мање корекције текста у циљу појашњења неких ревизионих налаза која нису значајније утицала на изражено ревизионо мишљење.

Извјештај за Парламентарну скупштину Босне и Херцеговине представља исти Извјештај које је послан клијенту као коначна верзија.

IV РЕЗИМЕ

Канцеларија за ревизију је извршила ревизију финансијског пословања Министарства у складу са Законом о ревизији и INTOSAI стандардима, уважавајући опште услове окружења у којем је егзистирало Министарство.

Ревидирањем пословања Министарства у 2004. години утврдили смо одређени број неправилности и недостатака у дијелу који се односе на:

- Слабости у систему интерних контрола које прописује руководство Министарства, које нису биле организоване на завидном нивоу, те смо се приликом тестирања увјерили у многе слабости и недостатке система интерних контрола (видјети поглавље 3.1.).
- Управљање и руковођење Министарством (видјети поглавље 3.1.1. и 3.1.1.1.).
- Извршене набавке тј. расходе током 2004. године (видјети поглавље 3.3. и 3.4.).
- Инвентура средстава и извора средстава годинама није урађен у складу са законским прописима (видјети поглавље 3.5.).
- Стања новчаних средстава која се налазе по ДКП дестинацијама (видјети поглавље 3.5.1.).
- Уредност и ажурност рачуноводства која, такође годинама није задовољавајућа (видјети поглавље 3.6.).
- Конзуларно пословање (видјети тачку 3.7.).
- Реализација финансијског аспекта Пројекта SEECP (видјети тачку 3.8.).
- Слабости у организацији и функционалности ИТ система (видјети тачку 3.9.).
- Пословање у ДКП мрежи гдје су уочене многобројне слабости и пропусти (видјети поглавље III.).

**ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ
РЕВИЗОРА**

Самир Мушовић

ГЕНЕРАЛНИ РЕВИЗОР

Миленко Шего

**ЗАМЈЕНИК ГЕНЕРАЛНОГ
РЕВИЗОРА**

Драган Кулина